

קובץ לקטי ידיעות – שנת 2022

מנהלת התכנית: אל"ם (מיל') עו"ד פנינה שרביט ברוך

רכז התכנית ועורך הלקט: עו"ד גל רוזיליו

צוות המחקר: סתיו שם-טוב

בקובץ הנוכחי מרוכזות כל הידיעות שנכללו בלקטים של שנת 2022 במסגרת שלוש הקטגוריות הבאות: ידיעות מתוך ישראל; ידיעות בינלאומיות שקשורות לישראל; וידיעות בינלאומיות. תוכן העניינים כולל קישורים לכל אחת משלושת הקטגוריות וכן לתתי-קטגוריות בכל אחת מהן. אנו תקווה שתמצאו את הקובץ מועיל.

תודה מיוחדת שמורה לעוה"ד אורי בארי שהיה רכז התכנית ועורך לקט הידיעות לאורך 2022.

תוכן עניינים	
3	ידיעות מתוך ישראל
3	חקיקה
3	פסיקה
14	עדכונים נוספים
16	ידיעות בינלאומיות שקשורות לישראל
21	ידיעות בינלאומיות
22	התפשטות מגפת הקורונה
23	פלישת רוסיה לאוקראינה
31	דיני מלחמה
31	מאבק בטרור
34	משפט בינלאומי פלילי וחקירות על פשעי מלחמה
40	זכויות אדם

44	סייבר, טכנולוגיה ופרטיות
48	מדיניות ביטחונית וצעדים ביטחוניים
52	נשק
53	סנקציות
54	ענייני הגירה
56	שינויי אקלים
58	התפתחויות מדיניות
60	התפתחויות מדיניות
62	משפט בינלאומי כללי

חקיקה

ינואר:

ב-31 בינואר התקבל חוק סמכויות מיוחדות להתמודדות עם נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה) (תיקון מס' 11), התשפ"ב-2022.
25 בינואר, הודעת הכנסת.

מרץ:

ב-15 במרץ התקבל חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשפ"ב-2022.
10 במרץ, הודעת הכנסת.

פסיקה

ינואר:

בג"ץ 8732/20 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' משטרת ישראל
ב-3 בינואר דחה בג"ץ עתירה במסגרתה התבקש להורות למדינה לגבש מתווה למניעת העומס במחסום 300 (מעבר רחל) שנמצא בין בית לחם לירושלים, כדי להבטיח כי התנאים במעבר יעמדו בהנחיות משרד הבריאות. בית המשפט ציין את שדרוג המחסום בשנת 2019, וקבע כי עיקר העומס נוצר כתוצאה מהעדר ההסדרה וויסות התור בצד הפלסטיני, וכי אין מקום להתערב בשיקולים הביטחוניים והבריאותיים של ניהול המעבר.

בר"מ 7917/21 לאנא חיטיב נ' שרת הפנים

ב-11 בינואר קיבל בית המשפט העליון, באופן חלקי, בקשת רשות ערעור שהוגשה על ידי פלסטינים כנגד החלטת בית משפט מחוזי, שדחה בקשה להוצאת צו ביניים להורות למשרד הפנים לחדול מלטפל בבקשות של תושבי האזור למתן מעמד במסגרת בקשות לאיחוד משפחות בהתאם למצב המשפטי שנהג בתקופת תוקפו של חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), בשל פקיעת תוקפו בחודש יולי 2021. בית המשפט קבע כי המדינה אינה רשאית לפעול יותר על-פי חוק הוראת השעה או הנהלים שהוצאו מכוחו, כל עוד חוק זה אינו בתוקף. אולם, בתקופת הביניים ועד להכרעה בעתירה בבית המשפט המחוזי, על המדינה לפעול בהתאם לשיקול דעתה הכללי, בהתאם לסמכויות המוקנות בגדרו של הדין הקיים, וכי אין מקום להורות לה לנהוג ביחס למערערים באופן זה לטיפול בבקשות אחרות למתן מעמד, שהרקע להן הוא שונה.

בג"ץ 8954/21 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה
ב-17 בינואר דחה בג"ץ עתירה שהוגשה כנגד החלטתו של היועץ המשפטי לממשלה שלא לכלול
בקשה להטיל קלון על חה"כ אריה דרעי, במסגרת הסדר הטיעון שנערך עימו, הכולל עבירות לפי
חוק מיסוי מקרקעין ופקודת מס הכנסה. בית המשפט קבע כי בהתאם לחוק יסוד: הכנסת, ככל
שחה"כ דרעי יודיע על התפטרותו וזו תיכנס לתוקף במועד הדיון בהליך הפלילי, לא יהא זה
מסמכותו של בית המשפט לקבוע אם יש בעבירה קלון.

בג"ץ 144/22 סועאד אבו שחידם נ' מפקד פיקוד העורף
ב-19 בינואר דחה בג"ץ, ברוב דעות, עתירה שהוגשה כנגד צו ההריסה שהוצא לדירת המפגע אשר
ביצע את פיגוע הירי בחודש נובמבר 2021 בעיר העתיקה בירושלים, במהלכו נרצח אליהו קיי ז"ל
ונפצעו ארבעה אנשים נוספים. השופטים שטיין ועמית, בדעת רוב, קבעו כי אין עילה להתערב
בהחלטה, וכי הצו הוגבל ליחידת הדיור של המפגע וננקטו צעדים אפקטיביים שימזערו את הפגיעה
לשאר חלקי המבנה. השופט קרא, בדעת מיעוט, גרס כי לאור העדר מעורבות והזדהות של בני
המשפחה עם הפיגוע, מדובר בענישה קולקטיבית לא סבירה ולא מידתית.

בג"ץ 7470/16 לילה שוויכי נ' שר הבריאות
ב-23 בינואר מחק בג"ץ עתירות במסגרתן התבקש להורות על ביטול תקנות ביטוח בריאות
ממלכתי, הדורשות תקופת אכשרה ארוכה יותר לבני משפחתו של תושב, השוהים בישראל מכוח
היתרי שהייה זמניים במסגרת הליך איחוד משפחות, לשם קבלת זכאות למתן שירותי בריאות,
בהשוואה לבני משפחתו של אזרח. זאת, לאור פרסום תיקון לתקנות בחודש ספטמבר 2021 אשר
נתן מענה לחלק הארי של הטענות.

פברואר:

בג"ץ 3945/21 עמותת רגבים נ' ראש ממשלת ישראל
ב-2 בפברואר דחה בג"ץ עתירות במסגרתן התבקש להורות לממשלה לנקוט צעדים כנגד בנייה בלתי
חוקית פלסטינית המתבצעת באזורים שונים ביהודה ושומרון. בית המשפט קבע כי אין עילה
להתערב בשיקול דעת הרשות השלטונית בכל הנוגע לקביעת סדרי עדיפויות ביחס לאכיפת דיני
התכנון והבנייה, וכי המקרה הנוכחי לא מהווה חריג המצדיק התערבות.

בג"ץ 564/22 תחריר ג'ראדאת נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית
ב-4 בפברואר דחה בג"ץ, ברוב דעות, עתירה שהוגשה כנגד צו הריסה שהוצא לדירת המפגע אשר
היה מעורב בפיגוע הירי בחודש דצמבר 2021 באזור חומש שבו נרצח יהודה דימנטמן ז"ל ונפצעו שני
אזרחים ישראלים נוספים. השופטים מינץ ושוחט, בדעת רוב, קבעו כי אין עילה להתערב בהחלטה,
וכי הצו הוצא כנדרש והוגבל לקומה שבה עשה המפגע עצמו שימוש. השופט קרא, בדעת מיעוט, גרס
כי לאור העדר מעורבות והזדהות של בני המשפחה עם הפיגוע, מדובר בענישה קולקטיבית בלתי
סבירה ובלתי מידתית. בהמשך לכך, ב-8 במרץ הרסו כוחות צה"ל את המבנה.

בג"ץ 745/22 עפאף ג'רדאת נ' המפקד הצבאי לאיזור הגדה המערבית
ב-20 בפברואר דחה בג"ץ עתירה שהוגשה כנגד צו הריסה שהוצא לדירת מפגע נוסף אשר היה מעורב
בפיגוע הירי בחודש דצמבר 2021 באזור חומש שבו נרצח יהודה דימנטמן ז"ל ונפצעו שני אזרחים
ישראלים נוספים. בית המשפט קבע כי אין עילה להתערב בהחלטה, וכי למפגע קיימת זיקת מגורים
ביחס לכלל חלקי המבנה. בהמשך לכך, ב-8 במרץ הרסו כוחות צה"ל את המבנה.

בג"ץ 4985/20 עבד אלחיי נימר זיר נ' היועץ המשפטי לממשלה
ב-21 בפברואר דחה בג"ץ עתירה שהוגשה על ידי פלסטיני במסגרתה התבקש להורות על ביטול
דחיית הערר שהוגש על ידו למחלקת העררים, כנגד סגירת תיק חקירה באירוע בו נפצע על ידי
שוטרים בשכונת סילוואן בירושלים. בית המשפט קבע כי אין עילה להתערב בהחלטה, אשר התקבלה
תוך מתן נימוקים מפורטים המתייחסים לנסיבותיו הפרטניות של האירוע ולאופיו.

בג"ץ 925/22 אחמד מוחמד יאסין גראדאת נ' המפקד הצבאי לאיזור הגדה המערבית
ב-24 בפברואר דחה בג"ץ עתירה שהוגשה כנגד צו הריסה שהוצא לדירת מפגע נוסף אשר היה מעורב
בפיגוע הירי בחודש דצמבר 2021 באזור חומש שבו נרצח יהודה דימנטמן ז"ל ונפצעו שני אזרחים
ישראלים נוספים. בית המשפט קבע כי אין עילה להתערב בהחלטה וכי הצו הוצא כנדרש והוגבל
לקומה שבה עשה המפגע עצמו שימוש, וכי אם המפגע אשר מתגוררת עימו בדירה הביעה תמיכתה
במעשיו וסייעה בהחבאת האמל"ח. בהמשך לכך, ב-8 במרץ הרסו כוחות צה"ל את המבנה.

בג"ץ 1406/19 פלוני נ' הכנסת
ב-27 בפברואר דחה בג"ץ, בהרכב מורחב, עתירה שהוגשה כנגד תיקון לחוק בתי הסוהר משנת 2018
בו נקבע כי אסירים שביצעו עבירות ביטחון מסוימות לא ייכללו בהסדר השחרור המינהלי המורחב
שאומץ כהוראת שעה. בית המשפט קבע כי לאור תיקון חקיקה בנושא אשר עבר ב-20 בדצמבר 2021
וקבע מדרג מורכב יותר, המוציא מן הכלל גם עבירות אלימות ומין שונות (אך עדיין שולל את תחולת
ההסדר על אסירים ביטחוניים), העתירה אינה מציגה את התשתית העובדתית והנורמטיבית
הרלוונטית.

בג"ץ 8452/19 עיריית חברון נ' מדינת ישראל
ב-28 בפברואר דחה בג"ץ, ברוב דעות, עתירה שהגישו פלסטינים לביטול צווי תפיסה אשר האריכו
את תוקף התפיסה הצבאית במקרקעין בחברון שבו הוקם מחנה צבאי בשנת 1983, וכן גרעו שתי
חלקות מהמקרקעין התפוסים אשר עליהן עתיד להיבנות מבנה המגורים הידוע כ"רובע חזקיה".
השופטים שטיין ועמית, בדעת רוב, קבעו כי אין עילה להתערב בהחלטה, וכי הצורך הצבאי בתפיסת
השטחים נשמר לנוכח המתיחות באזור. עוד נקבע כי יישוב אזרחים ישראלים במקרקעין התפוסים
אינו מפקיע מניה וביה את קיומו של הצורך הביטחוני במקרקעין, וכפי שנפסק בעבר, נוכחות
יהודית אזרחית מהווה חלק מתפיסת ההגנה המרחבית של צה"ל באזור. צוין כי כנגד היתרי הבניה
של מבנה המגורים תלויה ועומדת עתירה בנושא. השופט קרא, בדעת מיעוט, גרס כי נפל פגם בשיקול
דעתו של המפקד הצבאי בהוצאת הצווים, שכן הוא אינו שיקול צבאי-ביטחוני הנקי משיקולים זרים,
לאור העובדה שהוא הוכתב על ידי הדרג המדיני, שהורה בהחלטת ממשלה על צמצום שטח הבסיס
הצבאי לצורך בניית מבנה המגורים.

מרץ:

רע"א 2401/21 סאמי ג'אעוני נ' נחלת שמעון בע"מ
ב-1 במרץ **קיבל** בית המשפט העליון, ברוב דעות, ערעור שהוגש על ידי ארבע משפחות פלסטיניות המתגוררות בשכונת שייח ג'ראח במזרח ירושלים, כנגד החלטת בית המשפט המחוזי שאישר את צווי הפינוי שהוצאו כנגדם. השופטים ברק-ארז ועמית, בדעת רוב, קבעו כי אין לפנות את המשפחות עד ביצוע הליכי הסדר המקרקעין והורו למשפחות לשלם דמי שכירות שנתיים מופחתים בסך 2,400 ש"ח. השופט סולברג, בדעת מיעוט, גרס כי יש לדחות את הערעור.

בג"ץ 6896/18 רסמיה טעמה נ' המפקד הצבאי בגדה המערבית
ב-6 במרץ **קיבל** בג"ץ עתירה שהגישו פלסטינים כנגד הוראה לפיה לא יינתן היתר חקלאי לתושבי יהודה ושומרון להיכנס ל"מרחב התפר" לצורך עיבוד הקרקע, למי שבבעלותו חלקת קרקע קטנה שאינה עולה על 330 מ"ר, לאור הפגיעה הבלתי-מידתית בזכותם לקניין של בעלי הקרקעות. השופטים חיות ועמית, בדעת רוב, הורו למדינה לתקן את ההוראה בתוך 90 ימים. השופטת ברק-ארז, בדעת מיעוט, גרסה יש להורות על ביטול ההוראה.

בג"ץ 2235/14 ג'מיל רשאד סנדוקה נ' הרשות הממשלתית למים ולביוב
ב-15 במרץ **מחק** בג"ץ עתירה שהגישו פלסטינים במסגרתה התבקש להורות למדינה ולעיריית ירושלים לוודא כי למספר שכונות פלסטיניות הנמצאות בגבול המוניציפאלי של העירייה, אך מעבר לגדר ההפרדה, תהא אספקת מים תקינה ורציפה. זאת, לאור שינוי בתשתית הנורמטיבית של העתירה בשל תיקון בחוק התכנון והבנייה מחודש ינואר 2022 המאפשר לחבר, בתנאים מסוימים, מבנים שנבנו באופן בלתי חוקי לתשתיות.

אפריל:

בג"ץ 1618/22 אחמד מוחמד יאסין ג'ראדאת נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית
ב-6 באפריל **דחה** בג"ץ עתירה שהוגשה כנגד צו הריסה שהוצא לדירת אחד המפגעים אשר היה מעורב בפיגוע הירי בחודש דצמבר 2021 באזור חומש, שבו נרצח יהודה דימנטמן ז"ל ונפצעו שני אזרחים ישראלים נוספים.

ע"א 2362/19 פלוניס נ' הרשות הפלסטינית
ב-10 באפריל **קיבל** בית המשפט העליון, ברוב דעות, ערעור שהוגש על ידי בני משפחות שכולות שאיבדו את קרוביהם בפיגועי טרור בירושלים בשנים 2001-2002, בנוגע לשאלת האחריות הניקית של הרשות הפלסטינית לפיגועי הטרור. השופטים עמית ומינץ, בדעת רוב, קבעו כי תשלום כספים על ידי הרשות הפלסטינית לאסירים ביטחוניים ולבני משפחותיהם מהווה אשרור ותמריץ לפעולות הטרור, וכי היא נושאת באחריות ניקית. השופט גרוסקופף, בדעת מיעוט, גרס כי התשלום לא מהווה אשרור המאפשר להטיל אחריות ניקית. בית המשפט דחה (בדעת רוב) את הבקשה להטיל על הרשות הפלסטינית פיצויים עונשיים (כנגד דעתו החולקת של השופט מינץ).

ע"מ 5645-21 פלונית נ' שר הפנים

ב-11 באפריל דחה בית המשפט העליון ערעור שהוגש על ידי פלסטינית תושבת יהודה ושומרון על החלטת בית המשפט המחוזי, שאישר את החלטת שר הפנים לדחות את בקשתה למתן היתר שהייה בישראל מטעמים הומניטריים.

בג"ץ 4308/21 עזבון פארס אבו נאב נ' ראש המחלקה לחקירות שוטרים במשרד המשפטים ב-18 באפריל דחה בג"ץ עתירה שהגישו הורי פלסטיני שנורה למוות במהלך פעילות מבצעית של משטרת ישראל לתפיסת גנבי רכב, כנגד החלטת הפרקליטות לדחות ערר שהגישו על החלטת מח"ש לסגור את תיק החקירה מחוסר ראיות.

בג"ץ 8008/20 עטאף עאהד סובחי בכר נ' הפרקליט הצבאי הראשי ב-24 באפריל דחה בג"ץ עתירה שהגישו פלסטינים כנגד החלטת היועץ המשפטי לממשלה לאשר את החלטת הפצ"ר לסגור את תיק החקירה בעניין מותם של ארבעת ילדי משפחת בכר, אשר נהרגו במהלך תקיפת חיל האוויר ברצועת עזה במבצע "צוק איתן".

ע"א 8289/19 מחמד עיד עבד אל אלקאדר עיסא נ' פלונים ב-27 באפריל דחה בית המשפט העליון ערעורים שהוגשו על פסק דינו של בית המחוזי מחודש יולי 2019, שקבע כי הרשות הפלסטינית וגורמים נוספים נושאים באחריות לפיגוע בשנת 2000 בגוש קטיף שבו נרצחה מרים חנה אמיתי ז"ל. בית המשפט קיבל את טענות המערערים והפחית את סכום הפיצויים העונשיים שנפסקו.

ע"מ 7061/21 עיריית חברון נ' ממשלת ישראל ב-28 באפריל דחה בית המשפט העליון ערעורים שהוגשו על החלטת בית המשפט המחוזי, שאישר את החלטת ועדת המשנה להתנגדויות של מועצת התכנון ליתן היתר בניה להקמת שני מבני מגורים בעיר חברון במקום שמכונה "מתחם רובע חזקיה".

מאי:

בג"ץ 3571/20 מוחמד סעיד חסיב נ' ראש ממשלת ישראל ב-1 במאי דחה בג"ץ עתירה שהגישו פלסטינים בעלי אדמות במרחב התפר, במסגרתה התבקש להורות על פירוק גדר ההפרדה במקטע הכפרים נזלת עיסא, קפין ועכאבה, כך שאדמותיהם לא תהיינה במרחב התפר.

בג"ץ 2906/20 חאלד שני נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית ב-1 במאי דחה בג"ץ עתירה שהגיש פלסטיני אשר הורשע בבית משפט צבאי בגרימת מותה של זיווה גולדובסקי ז"ל בשנת 1998 ונידון למאסר עולם, כנגד החלטת המפקד הצבאי לדחות את בקשתו לקציבת עונשו.

בג"ץ 413/13 מוחמד מוסא שחאדה אבו עראם נ' שר הביטחון
ב-4 במאי דחה בג"ץ עתירות שהגישו פלסטינים כנגד הכרזות מאז שנת 1980 על כ-30,000 דונם
המצויים דרומית-מזרחית לכפר יטא שבדרום הר חברון כשטח צבאי סגור (שטח אש 918), וכנגד
צווי פינוי שהוצאו להם.
גילוי דעת של מומחים למשפט בינלאומי המבקר את פסק הדין. לניתוח וביקורת של פסק הדין ראו:
עמיחי כהן ויובל שני, 19 במאי, [Lawfare](#).

ע"א 1017/21 האיג באנויאן נ' הרשות הפלסטינית
ב-10 במאי דחה בית המשפט העליון ערעור שהוגש על פסק דינו של בית המשפט המחוזי שקבע כי
הרשות הפלסטינית אינה נושאת באחריות נזיקית ביחס לפיגוע ההתאבדות שאירע באוקטובר 2003
במסעדת "מקסים" בחיפה, שבו נרצחו 21 בני אדם.

7841/19 ארגון עמק שווה נ' ממשלת ישראל
ב-15 במאי דחה בג"ץ עתירות שהוגשו כנגד החלטות הממשלה וגופי התכנון לאשר הקמת רכבל
לעיר העתיקה בירושלים ממתחם הרכבת הישנה עד בסמוך לשער האשפות.

בג"ץ 5318/21 עיריית רעננה נ' משטרת ישראל
ב-18 במאי קיבל בג"ץ, באופן חלקי, עתירות שהוגשו כנגד מתווה המשטרה לקיום הפגנות ליד מעונו
הפרטי של ראש הממשלה בנט ברעננה, והורה על צמצום מסוים של המתווה ועל אכיפתו היעילה.
בית המשפט ביקר את ההתנהלות הבלתי תקינה של המדינה בנושא.

בג"ץ 2770/22 אחמד חמארשה נ' המפקד הצבאי לאיזור הגדה המערבית
ב-19 במאי דחה בג"ץ עתירה שהוגשה כנגד צו הריסה שהוצא לבית המפגע שביצע את פיגוע הירי
בבני ברק בחודש מרץ 2022, שבו נרצחו חמישה בני אדם. בהמשך לכך, ב-2 ביוני הרסו כוחות צה"ל
את הבית.

עמ"י 51056-05-22 מדינת ישראל נ' פלוני (קטינים)
ב-25 במאי קיבל בית המשפט המחוזי ערר שהגישה המדינה על החלטת בית משפט השלום, אשר
ביטל את התנאים לשחרור שקבע קצין משטרה של הרחקת המשיבים מירושלים ל-15 ימים. נקבע
כי קריאות "שמע ישראל" והשתטחות על רצפת מתחם הר הבית מפרות את ההגבלות שהוטלו על
ביקורים בהר הבית, ועולות כדי לבסס חשד סביר לביצוע עבירה וכי מדובר בתנאים סבירים
לשחרור.

בג"ץ 3137/22 שורוק ג'ראד נ' המפקד הצבאי לאזור יהודה ושומרון
ב-30 במאי דחה בג"ץ עתירה שהוגשה כנגד צו הריסה שהוצא לדירת המפגע שביצע את פיגוע הירי
בתל אביב בחודש אפריל 2022, שבו נרצחו שלושה בני אדם.

יוני:

ע"א 8828/20 הרשות הפלסטינית נ' פלוני
ב-6 ביוני דחה בית המשפט העליון ערעורים שהוגשו על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, במסגרתו נקבע כי הרשות הפלסטינית אחראית לפיגוע הטרור שאירע בשנת 2002 ברחוב המלך ג'ורג' בירושלים, שבו נרצחו שלושה בני אדם. בית המשפט הפחית את הסך הכולל של הפיצויים העונשיים שהוטל על הרש"פ מ-13 מיליון ל-6 מיליון ש"ח.

בג"ץ 3401/22 נסיבה יוסף מוסטפא עאצי נ' אלוף פיקוד מרכז
ב-8 ביוני דחה בג"ץ עתירות שהוגשו כנגד צווי הריסה שהוצאו לבתי המפגעים שביצעו את פיגוע הירי ליד אריאל באפריל 2022, שבו נרצח ויאצ'סלב גולב ז"ל.

תפ"ח (ב"ש) 12074-08-16 מדינת ישראל נ' חלבי
ב-15 ביוני הרשיע בית המשפט המחוזי בבאר שבע את מנהל סניף ארגון הסיוע ההומניטרי World Vision ברצועת עזה בשורה של עבירות ביטחוניות, בין היתר, חברות בארגון טרור ומסירת מידע לאויב.
15 ביוני, הודעת משרד החוץ.

בג"ץ 3402/22 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ועדת החקירה הממלכתית לעניין כלי השיט
ב-27 ביוני דחה בג"ץ עתירה שהוגשה כנגד אופן התנהלות ועדת החקירה הממלכתית שהוקמה לבחינת תהליכי רכש כלי השיט.

ת"א (י-ם) 2538/00 אירנה נורז'י נ' הרשות הפלסטינית
ב-30 ביוני קבע בית המשפט המחוזי בירושלים כי על הרשות הפלסטינית לפצות משפחות של 34 ישראלים שנרצחו בפיגועי טרור שהתרחשו בין השנים 1996 עד 2002, ב-130 מיליון ש"ח.

יולי:

בג"ץ 1765/22 משרד תומר ורשה – עורכי דין נ' שרת הפנים
ב-3 ביולי דחה בג"ץ עתירה שהוגשה כנגד המתווה שקבעה שרת הפנים בעניין כניסתם של אזרחי אוקראינה לישראל לנוכח המלחמה בין רוסיה לאוקראינה, במסגרתו נקבעו מכסות והגבלות שונות.

ע"א 993/19 פלוני נ' מדינת ישראל - משרד הביטחון
ב-5 ביולי דחה בית המשפט העליון ערעור שהוגש על ידי תושב רצועת עזה כנגד החלטת בית המשפט המחוזי שדחה תביעת נזיקין שהגיש כנגד המדינה, במסגרתה נטען כי נפגע מירי כוחות צה"ל בשנת 2014, כאשר שהה במרחק של כ-500 מטרים מגדר ההפרדה.
לניתוח וביקורת על פסק הדין ראו: יובל שני ועמיחי כהן, 26 ביולי, Lawfare.

בג"ץ 4088/22 יוסף אלרפאעי נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית
ב-7 ביולי **דחה** בג"ץ, ברוב דעות, עתירה שהוגשה כנגד צו הריסה שהוצא לבית אחד המפגעים שביצע את הפיגוע באלעד בחודש מאי 2022, שבו נרצחו שלושה בני אדם. השופטים אלרון וכנפי-שטייניץ, בדעת רוב, קבעו כי אין עילה להתערבות בהחלטה. השופט כבוב, בדעת מיעוט, גרס כי לאור העובדה שמדובר בבית שאינו קניינו של המפגע, ובהעדר מעורבות של הוריו, הריסת הבית כולו אינה מידתית.

בג"ץ 1946/17 עו"ד סמיר זידאן נ' ממשלת ישראל
ב-12 ביולי **מחק** בג"ץ עתירות שהוגשו כנגד קיום המאגר הביומטרי במסגרתן נטען כי הפגיעה בפרטיות שתיגרם אם מידע ידלוף או ייגנב מהמאגר הביומטרי עלולה להיות עצומה ועולה על התועלת מקיום המאגר.

ע"א 6655/21 פלוני נ' מדינת ישראל
ב-12 ביולי **דחה** בית המשפט העליון ערעור שהוגש כנגד החלטת בית המשפט המחוזי, שדחה תביעת נזיקין שהוגשה על ידי משפחת הנערה הפלסטינית שנהרגה מירי כוח צה"ל בפיקודו של סרן ר' בגזרת רפיח בשנת 2004, לאחר שחצתה אזור ביטחוני מיוחד והתגלתה בשער המוצב, בנימוק כי מדובר ב"פעולה מלחמתית" מובהקת.

בג"ץ 4359/22 צבחי אבו שקיר נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית
ב-17 ביולי **דחה** בג"ץ, ברוב דעות, עתירה שהוגשה כנגד צו הריסה שהוצא למרבית הדירות במבנה שבו מתגורר אחד המפגעים שביצע את הפיגוע באלעד בחודש מאי 2022, שבו נרצחו שלושה בני אדם. השופטים שטיין וכשר, בדעת רוב, קבעו כי אין עילה להתערב בהחלטה. השופטת ברוך, בדעת מיעוט, גרסה כי יש להחריג מהצו את הדירה שבה מתגוררים סבו וסבתו של המפגע, על אף שהוא מתגורר עימם, שכן הם לא עודדו או היו מודעים למעשיו.

ע"מ 8277/17 עלאא זיוד נ' שר הפנים
ב-21 ביולי **קיבל** בית המשפט העליון, בהרכב מורחב וברוב דעות, עתירות שהוגשו כנגד החלטות בתי משפט מחוזיים בעניין שלילת אזרחות לשני מפגעים בשל הפרת אמונים למדינת ישראל. השופטים חיות, הנדל, עמית, סולברג, ברק-ארז וברון, בדעת רוב, קבעו כי ההסדר הקבוע בחוק האזרחות חוקתי, בלבד שהמעמד החלופי שיינתן למי שיוותר חסר כל אזרחות יהיה מעמד קבוע. השופט פוגלמן, בדעת יחיד, גרס כי בהיעדר הסדרה של רישיון ישיבה ייעודי שיינתן למי שנותר חסר כל אזרחות, ההסדר החקיקתי הקיים אינו מידתי. במישור הפרטני הוחלט להורות על דחיית הבקשות לביטול אזרחות בשל פגמים מהותיים שנפלו בהגשתן.

רע"א 8694/20 מאזן דוויק נ' מרדכי זרביב
ב-21 ביולי **קיבל** בית המשפט העליון, באופן חלקי וברוב דעות, בקשת רשות ערעור שהוגשה על ידי משפחה פלסטינית המתגוררת בשכונת סילוואן בירושלים כנגד תביעת פינוי שהוגשה נגדה.

השופטים עמית וברק-ארז, בדעת רוב, קבעו כי יש להחזיר את הדיון לבית משפט השלום לצורך דיון בשאלת ההתיישנות ורישום המקרקעין. השופט מינץ, בדעת מיעוט, גרס כי יש לדחות את הערעור.

בג"ץ 377/21 פלונית נ' נציב תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות ב-26 ביולי דחה בג"ץ עתירות שהוגשו כנגד החלטתו של נציב תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות, במסגרתה דחה טענות להשפעות פוליטיות פסולות באופן טיפול פרקליטות המדינה ומח"ש בטענה כי יעקוב אבו אלקיעאן ז"ל ביצע פיגוע אגב האירוע שבו מצא את מותו בכפר אום אל חיראן.

דנ"א 6364/20 שר הביטחון נ' עבד אלפתאח סאלחה ב-27 ביולי קיבל בית המשפט העליון, בהרכב מורחב וברוב דעות, בקשה לדיון נוסף שהגישה המדינה כנגד פסק דינו של בית המשפט העליון מחודש אוגוסט 2020, וקבע כי אין לפנות את היישוב מצפה כרמים. השופטים הנדל, עמית, סולברג וברק-ארז, בדעת רוב, קבעו כי סעיף 5 לצו בדבר רכוש ממשלתי אשר מהווה מעין "תקנת שוק", ומאפשר להכיר בעסקאות שנעשו עם הממונה על הרכוש הממשלתי והנטוש, ככל שהן נעשו בתום לב בנכס שהממונה חשב בשעת העסקה לרכוש ממשלתי, אף אם בדיעבד התברר כי טעה, חל ביחס לגבולות היישוב הקיים, וכי יש ליתן פיצוי לבעלים הרשומים או למי שיוכחו בעלותם. השופטים חיות, פוגלמן וברון, בדעת מיעוט, גרסו כי יש לדחות את הבקשה.

אוגוסט:

בג"ץ 6871/21 אל"מ (בדימוס) יוסי לנגוצקי נ' היועץ המשפטי לממשלה ב-8 באוגוסט דחה בג"ץ עתירה במסגרתה התבקש להורות ליועץ המשפטי לממשלה לפתוח בחקירה פלילית כנגד ראש המוסד לשעבר, יוסי כהן, בחשד לביצוע עבירות של מסירת סודות ביטחוניים במסגרת ראיון טלוויזיוני שנערך עמו ושודר בערוץ 12.

ת"א (י-ם) 72879-12-19 ויישביין נ' הבנק הערבי - Arab Bank PLC ב-16 באוגוסט דחה בית המשפט המחוזי תביעה בסך 30 מיליארד שקל שהגישו 1,132 נפגעי טרור ובני משפחותיהם נגד הבנק הערבי, בטענה כי הוא מימן את פעולות הטרור בהן נפגעו בין השנים 1995-2005.

בג"ץ 3819/11 מחמוד חסן אסעד אחמד נ' שר הביטחון ב-23 באוגוסט מחק בג"ץ עתירה שהגישו פלסטינים במסגרתה נטען לבנייה בלתי חוקית במספר מוקדי בינוי ביישוב עלי שבבנימין, לאור העובדה כי מרביתם מצויים בתהליכי הסדרה תכנונית. בית המשפט נתן תוקף של פסק דין להתחייבות הממשלה לפנות בתוך שלוש שנים מספר מבנים בשכונת "נאות אילן" שלגביהם נמצא כי לא ניתן להסדירם.

ע"פ 5829/21 פאינה קירשנבאום נ' מדינת ישראל
ב-24 באוגוסט **קיבל** בית המשפט העליון, באופן חלקי, ערעורים שהוגשו כנגד גזר דינו של בית המשפט המחוזי, והקל בעונשם של סגנית שר הפנים ומזכ"לית מפלגת ישראל ביתנו לשעבר, פאינה קירשנבאום, ורמי כהן, מנכ"ל משרד החקלאות לשעבר.

תפ"ח (ב"ש) 12074-08-16 מדינת ישראל נ' חלבי
ב-30 באוגוסט **גזר** בית המשפט המחוזי 12 שנות מאסר על מנהל סניף ארגון הסיוע ההומניטרי World Vision ברצועת עזה. זאת, בהמשך להרשעתו בחודש יוני בשורה של עבירות ביטחוניות, בין היתר, חברות בארגון טרור ומסירת מידע לאויב.

ספטמבר:

ע"פ 7388/20 עמירם בן אוליאל נ' מדינת ישראל
ב-1 בספטמבר **דחה** בית המשפט העליון ערעור שהגיש עמירם בן אוליאל, אשר הורשע ברצח בני משפחת דוואבשה בחודש יולי 2015, כנגד החלטת בית המשפט המחוזי שקבע שההודאות שנתן אשר ביססו את הרשעתו קבילות.

ע"מ 452/21 התנועה לחופש המידע נ' משרד ראש הממשלה
ב-7 בספטמבר **דחה** בית המשפט העליון ערעור ועתירה במסגרתם התבקש להורות על חשיפת תמלילי ישיבות הממשלה וישיבות ועדות השרים הנוגעים להתמודדות הממשלה עם מגפת הקורונה.

ערר (י-ם) 4484-20 מאשור נ' מדינת ישראל - רשות האוכלוסין וההגירה
ב-20 בספטמבר **דחה** בית הדין לעררים עררים שהגישו פלסטינים קרובי משפחתו של המפגע שביצע את פיגוע הדריסה בטיילת ארמון הנציב בירושלים בו נרצחו ארבעה חיילי צה"ל, כנגד החלטת שר הפנים בדצמבר 2020 שהורה על הפסקת ההליך בעניינם לאיחוד משפחות ורישום ילדים, ובתוך כך על אי הארכת היתר שהיה או רישיון ישיבה ארעי, משיקולי הרתעה.

בג"ץ 5403/22 לביא, זכויות אזרח, מינהל תקין ועידוד ההתיישבות נ' ראש הממשלה
ב-22 בספטמבר **קיבל** בג"ץ עתירה שהוגשה כנגד מינוי שופט בית המשפט העליון בדימוס מני מזוז כיו"ר קבוע של הוועדה המייעצת למינויים לתפקידים בכירים, זאת לצורך הליך מינוי הרמטכ"ל.

אוקטובר:

בג"ץ 6600/22 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-25
ב-9 באוקטובר **דחה** בג"ץ עתירה שהוגשה כנגד החלטת ועדת הבחירות המרכזית לאשר את מועמדותה של ח"כ לשעבר עידית סילמן ברשימת "הליכוד" בבחירות לכנסת ה-25.

ע"ב 6668/22 בל"ד - ברית לאומית דמוקרטית נ' ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-25
ב-9 באוקטובר **קיבל** בית המשפט העליון ערעור שהגישה מפלגת בל"ד על החלטתה של ועדת
הבחירות המרכזית לפסול אותה מלהתמודד בבחירות לכנסת ה-25, ואישר את השתתפות המפלגה
בבחירות.

בג"ץ 5604/19 התנועה לטוהר המידות, התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ח"כ בנימין נתניהו
ב-9 באוקטובר **קיבל** בג"ץ עתירות במסגרתן התבקש להורות כי ח"כ בנימין נתניהו ישיב כספים
שקיבלו הוא ורעייתו לצורך מימון הוצאותיהם המשפטיות בתקופת כהונתו כראש הממשלה. בית
המשפט הורה על החזרת סכום של 270,000 דולר לעיזבונו של מיליקובסקי, וכי החזר ההלוואה
שהעניק פרטרידגי יהיה בהתאם לתנאים שנקבעו בה, בכפוף להמשך פיקוח מבקר המדינה.

ע"ב 6615/22 עמיחי שיקלי נ' יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-25
ב-9 באוקטובר **קיבל** בית המשפט העליון, ברוב דעות, ערעור שהגיש ח"כ עמיחי שיקלי כנגד החלטת
ועדת הבחירות המרכזית שקבעה כי הוא אינו כשיר להיכלל ברשימת "הליכוד" לכנסת ה-25.
השופטים חיות, פוגלמן, סולברג, ברק-ארז, ברון, מינץ, אלרון ווילנר, בדעת רוב, קבעו כי על אף
שח"כ שיקלי לא התפטר בסמוך לפרישתו מסיעת ימינה, מתקיימות נסיבות חריגות לאור חוסר
הבהירות הדיונית והמהותית, והסתמכותו על עמדת הכנסת שאושרה בבית המשפט המחוזי, כי
התפטרותו לאחר מתן פסק הדין בערעור שהגיש בעניין הכרזתו כפורש, תיחשב כהתפטרות בסמוך
לפרישתו. השופט גרוסקופף, בדעת מיעוט, גרס כי יש לדחות את הערעור.

בג"ץ 4275/22 נידאל יונס מחמד אבו עראם נ' שר הביטחון, אלוף פיקוד מרכז
ב-18 באוקטובר **דחה** בג"ץ עתירה שהוגשה כנגד צו תפיסת מקרקעין שהוצא ביחס לכ-21 דונם
באזור הכפר יטא לצורך הקמת ציר פטרול למניעת הסתננות לשטח ישראל, זאת כחלק מהמענה
לגל פיגועי הטרור בין החודשים מרץ ומאי 2022.

בג"ץ 6654/22 פורום קהלת נ' ראש הממשלה
ב-23 באוקטובר **דחה** בג"ץ עתירות שהוגשו כנגד הסכם קו הגבול הימי בין ישראל ללבנון. בית
המשפט ציין כי הנימוקים יינתנו במועד מאוחר יותר ואלה טרם פורסמו.

בג"ץ 7232/22 ערוץ יהודי ישראלי בע"מ נ' מרצ - השמאל של ישראל
ב-31 באוקטובר **קיבל** בג"ץ עתירה שהוגשה כנגד החלטת מפלגת מרצ לא לאפשר לערוץ 14 לשדר
ממטה הבחירות שלה ביום הבחירות, זאת לאור הפגיעה הבלתי מידתית בערוץ 14 ובקהל צופיו.

נובמבר:

בג"ץ 8955/20 תנועת רגבים נ' שר הביטחון ומפקד פיקוד המרכז בצה"ל
ב-2 בנובמבר **דחה** בג"ץ עתירה במסגרתה התבקש להורות על ביטולו של חוק ירדני משנת 1953
שחל באיו"ש, ומטיל מגבלות על מכירת מקרקעין למי שאינם ממוצא ערבי.

בג"ץ 1386/22 סלאח דיאב נ' מפכ"ל משטרת ישראל
ב-7 בנובמבר **דחה** בג"ץ עתירה שהוגשה על ידי פלסטינים כנגד התנהלות משטרת מחוז ירושלים,
במסגרתה נטען כי החל משנת 2018 פועלת המשטרה באופן גורף ושיטתי להסרת דגלי אש"ף
מהמרחב הציבורי, ובפרט באירועי מחאה, מבלי שקיים חשש קונקרטי וממשי להפרעה לשלום
הציבור.

ע"א 1726/21 מוחמד בכרי נ' ניסים מגנאגי
ב-23 בנובמבר **דחה** בית המשפט העליון ערעור שהגיש מוחמד בכרי, במאי הסרט "גינן גינן", על
החלטת בית המשפט המחוזי שקיבל תביעת לשון הרע שהוגשה על ידי חייל מילואים כנגדו והורה
על איסור הפצת הסרט והקרנתו.

דצמבר:

בג"ץ 6197/22 איגוד רבני הקהילות בישראל נ' שרת החינוך
ב-8 בדצמבר **דחה** בג"ץ עתירה במסגרתה התבקש להורות על ביטול מינויים של מספר חברי
המועצה לחינוך הממלכתי-דתי בשל אישורם על ידי הממשלה היוצאת בתקופת בחירות.

בג"ץ 6654/22 פורום קהלת נ' ראש הממשלה
ב-13 בדצמבר **פרסם** בג"ץ את הנימוקים של פסק דינו מחודש אוקטובר במסגרתו נדחו העתירות
שהוגשו כנגד הסכם קו הגבול הימי בין ישראל ללבנון.
לניתוח נימוקי פסק הדין ראו: יובל שני, 9 בינואר, **Lawfare**.

בג"ץ 7787/22 איימן אברהים עאבד נ' המפקד הצבאי לאיו"ש
ב-14 בדצמבר **דחה** בג"ץ עתירות כנגד צווי הריסה שניתנו ביחס לשני מבנים בכפר דאן, בהם
התגוררו שני המפגעים שביצעו את פיגוע הירי בחודש ספטמבר שהביא למותו של רס"ן בר פלח ז"ל.
בהמשך לכך, ב-1 בינואר **הרסו** כוחות צה"ל את המבנים.

עדכונים נוספים

פברואר:

ב-17 בפברואר **הודיעה** ישראל באופן רשמי כי לא תשתף פעולה עם ועדת החקירה **שהקימה** מועצת
זכויות האדם של האו"ם לאחר מבצע "שומר החומות" במאי 2021. בהודעה צוין כי אין סיבה
להאמין שישראל תקבל יחס שוויוני מהמועצה, וכי חברי הוועדה נקטו שוב ושוב עמדות פומביות
ועיונות נגד ישראל בסוגיה שהוועדה עצמה אמורה לחקור.
17 בפברואר, **Times of Israel**.

מרץ:

ב-2 במרץ **חתמו** ישראל וארצות הברית על מזכר לחיזוק שיתוף הפעולה בהגנת הגבולות באמצעות חילופי מידע.

ב-9 במרץ **פרסם** מבקר המדינה, מתניהו אנגלמן, את דוח הביקורת השנתי אשר עוסק ברובו במערכת הביטחון.
9 במרץ, **הודעת המבקר**.

מאי:

ב-4 במאי **אימץ** הפרלמנט האירופי החלטה במסגרתה גינה את הרשות הפלסטינית על תכנים מסיתים בספרי הלימוד שלה, הנתמכים במימון אירופאי, וקרא להסרה מהירה של החומרים ולעריכת שינויים בתכנית הלימודים.
8 במאי, **JNS**.

יולי:

ב-27 ביולי **פרסם** מבקר המדינה, מתניהו אנגלמן, דוח מיוחד בדבר אכיפת החוק בערים מעורבות במהלך מבצע "שומר החומות", במסגרתו מצא כי ההתפרעויות האלימות במהלך המבצע חשפו ליקויים משמעותיים בפעילות המשטרה.
27 ביולי, **הודעת המבקר**. לניתוח הדוח והצגת המלצות למדיניות ראו: מאיר אלרון, 9 באוגוסט, **INSS**.

אוגוסט:

ב-1 באוגוסט **פרסם** הצוות לבדיקת האזנות סתר לתקשורת בין מחשבים בראשות המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (פלילי), גבי עמית מררי, דוח מקיף בדבר האמצעים הטכנולוגיים שמשטרת ישראל מפעילה לשם האזנת סתר לתקשורת בין מחשבים, המבקר את התנהלות המשטרה בנושא.
לניתוח הדוח ראו: יובל שני, 25 באוגוסט, **Lawfare**.

ב-17 באוגוסט **אישר** שר הביטחון, בני גנץ, את הכרזתו מחודש אוקטובר 2021 על הארגונים "איחוד ועדות הנשים", "ביסאן ו"אדמיר" כארגוני טרור, והפך את ההכרזה לקבועה לפי חוק.
18 באוגוסט, **Jpost**.

ספטמבר:

ב-5 בספטמבר **פרסם** צה"ל את המסקנות הסופיות של תחקיר אירועי הירי שהביאו למות העיתונאית שירין אבו-עאקלה בחודש מאי 2022, במסגרתן נאמר כי לא ניתן לקבוע באופן חד

משמע על ידי מי נורתה, אולם סבירות גבוהה יותר היא כי נפגעה בשוגג מירי צה"ל, שבוצע לעבר מי שזוהו כחמושים פלסטינים.

לניתוח מסקנות התחקיר ראו: עמיחי כהן, 19 בספטמבר, [Lawfare](#).

אוקטובר:

ב-6 באוקטובר פרסם צה"ל את המסקנות של התחקיר שנערך בעקבות מותו של הנער הפלסטיני ריאן סולימאן בכפר ח'ירבת א-דיר ב-30 בספטמבר, במסגרתו נקבע כי אין קשר בין פעילות הצבא למות הנער.

ב-11 באוקטובר הודיעו ישראל ולבנון כי הגיעו להסכם על קו הגבול הימי בין המדינות. בהמשך לכך, ב-12 באוקטובר אישרה הממשלה את עקרונות ההסכם והוא הונח בכנסת לשבועיים. ב-27 באוקטובר אישרה הממשלה את ההסכם והוא נחתם באופן רשמי על ידי המדינות והוגש לאו"ם. ב-27 באוקטובר, [Reuters](#). לניתוחים של ההסכם ראו: אורנה מזרחי ופנינה שרביט ברוך, 6 באוקטובר, [INSS](#); אורנה מזרחי, 23 באוקטובר, [INSS](#); לדיון בשאלה כיצד יש לפעול אל מול חיזבאללה לאור ההסכם ראו: יורם שוייצר, ענת שפירא ודוד סימן טוב, 31 באוקטובר, [INSS](#).

דצמבר:

ב-6 בדצמבר פרסם מבקר המדינה, מתניהו אנגלמן, דוח בדבר ניהול מידע ביומטרי בצה"ל והגנת הסייבר עליו, במסגרתו נמצא כי קיימים פערים משמעותיים בשלמות, זמינות וסודיות המידע. ב-6 בדצמבר, תקציר הדוח.

ידיעות בינלאומיות שקשורות לישראל

ינואר:

ב-6 בינואר דחה בית משפט פדרלי בארצות הברית תביעת נזיקין שהוגשה על ידי בני משפחתו של ארי פולד ז"ל כנגד הרשות הפלסטינית ואש"ף בגין אחריותו לפיגוע הטרור, בשל העדר סמכות שיפוט. בית המשפט קבע כי התיקון משנת 2019 לחוק המאבק בטרור (PSJVT) אשר קובע כי יראו את הרשות הפלסטינית ואש"ף כמסכימות להחלת סמכות השיפוט עליהן, ככל שביצעו תשלומים למפגעים ובני משפחותיהם בשל ביצוע פעולת טרור כנגד אזרחים אמריקאים, סותר את התיקון החמישי לחוקה בדבר הזכות להליך הוגן ואינו חוקתי. בני משפחת פולד הודיעו כי יערערו על ההחלטה.

7 בינואר, [Reuters](#).

ב-11 בינואר **גזר** בית משפט פדרלי בארצות הברית שבע שנות מאסר על קיילב קול, מנהיג לשעבר של הארגון הניאו-נאצי "חטיבת אטומופון". קול הורשע בחודש ספטמבר 2021, בין היתר, בשל חלקו בהטלת אימה על עיתונאים ממוצא יהודי ואתני, הפועלים לחשוף תופעות אנטישמיות. 12 בינואר, [Jpost](#).

ב-20 בינואר **אימצה** העצרת הכללית של האו"ם החלטה, ביוזמת ישראל, המגדירה הכחשת השואה כביטוי של אנטישמיות ומגנה אותה, וכן קוראת למדינות, מוסדות האו"ם וחברות המדיה החברתית לנקוט באמצעים להילחם באנטישמיות והכחשת השואה. 20 בינואר, **הודעת האו"ם**; 20 בינואר, **הודעת משרד החוץ**; 21 בינואר, [ASIL](#); 21 בינואר, [Reuters](#).

פברואר:

ב-1 בפברואר **פרסם** ארגון אמנסטי אינטרנשיונל דוח המאשים את ישראל בביצוע פשע האפרטהייד כנגד הפלסטינים, בתחומי מדינת ישראל, בשטחי הגדה המערבית וברצועת עזה. ישראל **גינתה** בחריפות את ממצאי הדוח וקבעה כי מדובר בדוח "שיקר", מוטה ואנטישמי". 1 בפברואר, **תקציר הדוח**; 1 בפברואר, [Reuters](#); 1 בפברואר, [Guardian](#). לניתוח וביקורת של הדוח בהקשר של המגמה המתגברת בזירה הבינלאומית לתייג את ישראל כמדינת אפרטהייד ראו: פנינה שרביט ברוך ואורי בארי, 7 בפברואר, [INSS](#).

ב-16 בפברואר **קבע** בית המשפט החוקתי של דרום אפריקה כי בלוג שפרסם עובד בארגון העובדים של דרום אפריקה בשנת 2009, לאחר מבצע עופרת יצוקה, מהווה ביטוי שנאה כנגד היהודים. ביחס להתבטאויות אחרות נקבע כי אין ודאות שהן כוונו לאנשים ממוצא יהודי, ולכן אינן עולות כדי ביטויי שנאה. בית המשפט הורה על פרסום התנצלות באופן שתקבל לפחות את אותו הפרסום כמו האמירה הפוגענית. 16 בפברואר, **תקציר ההחלטה**.

ב-24 בפברואר **קבע** בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) כי צרפת לא הפרה את האמנה כאשר הרשיעה מנהל פרסומים באתר אינטרנט צרפתי בעבירות העלבה גזענית בפומבי והטלת ספק בקיומו של פשע נגד האנושות, והטילה עליו קנס כספי ופיצויים נוספים. זאת, בעקבות פרסום כתבה שכללה קריקטורה פוגענית שכוונה כנגד הקהילה היהודית והכחשת השואה לאחר מתקפת הטרור בבריסל בשנת 2016. בית הדין קבע כי אף אם חופש הביטוי נפגע, הפגיעה היא מידתית, בין היתר לאור העובדה שהקריקטורה אינה תורמת לדיון בעל עניין ציבורי.

מרץ:

ב-25 במרץ **פרסם** הדווח המיוחד של האו"ם לעניין מצב זכויות האדם בשטחים הפלסטינים הכבושים, מייקל לינק, דוח במסגרתו נטען כי פעולות ישראל כנגד הפלסטינים עולות כדי אפרטהייד. 25 במרץ, **הודעת האו"ם**; 25 במרץ, **הודעת מועצת זכויות האדם**.

ב-30 במרץ אימצה ועדת זכויות האדם של האמנה בדבר זכויות אזרחיות ופוליטיות הערות מסכמות בנוגע לדוח התקופתי החמישי שהגישה ישראל בחודש אוקטובר 2019.

ב-31 במרץ וב-1 באפריל אימצה מועצת זכויות האדם של האו"ם ארבע החלטות המבקרות את מדיניות ישראל בשטחי יהודה ושומרון, עזה ורמת הגולן. החלטה 49/4; החלטה 49/28; החלטה 49/29; החלטה 49/30.

ב-4 במרץ הכריזה אוסטרליה על ארגון החמאס, על כל זרועותיו, כארגון טרור. Reuters, במרץ, 4.

ב-9 במרץ הוציאה צרפת מחוץ לחוק שני ארגונים פרו-פלסטינים בגין הסתה לשנאה ואלימות כנגד ישראל.

ב-11 במרץ הגיש מזכ"ל האו"ם למועצת הביטחון את הדוח העיתי בדבר יישום החלטה 1701 (2006).

ב-18 במרץ הגיש מזכ"ל האו"ם למועצת הביטחון את הדוח העיתי המסכם את פעולותיו של כוח שמירת השלום הבינלאומי בגבול בין ישראל וסוריה (UNDOF).

מאי:

ב-4 במאי אימץ הפרלמנט האירופי החלטה במסגרתה גינה את הרשות הפלסטינית על תכנים מסיתים בספרי הלימוד שלה, הנתמכים במימון אירופאי, וקרא להסרה מהירה של החומרים ולעריכת שינויים בתכנית הלימודים. JNS, במאי, 8.

ב-6 במאי פורסם התקנון (Rules of Procedure) של ועדת הפיוס אד-הוק שהקימה הוועדה לביעור כל צורות האפליה הגזעית (CERD), שדנה בתלונה שהגישה פלסטין כנגד ישראל בחודש אפריל 2018.

ב-6 במאי, OHCHR. לניתוח ההליך והתקנון ראו: יאן אייקן ודיוויד קין, 23 במאי, EJIL: Talk.

ב-31 במאי הרשיע בית משפט לערעורים בצרפת את מוחמד טאטאי, אימאם המסגד הגדול בטולוז, בהסתה לאלימות ושנאה גזעית, אגב דרשה שנשא בשנת 2017 שבה קרא להרג יהודים. על טאטאי הוטל קנס של 10,000 אירו ומאסר על תנאי של שישה חודשים.

יוני:

ב-7 ביוני פרסמה ועדת החקירה שהקימה מועצת זכויות האדם של האו"ם לאחר מבצע שומר החומות את הדוח הראשון שלה, במסגרתו נטען כי "הכיבוש והאפליה הישראלית" מהווים את גורמי השורש הבסיסיים לחוסר היציבות ולהימשכות הסכסוך הישראלי-פלסטיני. בישראל גינו את הדוח וציינו כי מדובר בדוח מוטא וחד צדדי, שנגוע בשנאה למדינת ישראל. 22 מדינות, ביוזמת ארצות הברית, פרסמו הצהרה משותפת במסגרתה קראו להפסקת היחס הלא פרופורציונלי שמקדישה הוועדה לישראל.

7 ביוני, הודעת המועצה; 7 ביוני, Reuters; 13 ביוני, הודעת משרד החוץ.

ב-11 ביוני הודיעה נורבגיה כי תחל לסמן מוצרים שמקורם בגדה המערבית, מזרח ירושלים ורמת הגולן כ"מוצרים מההתנחלויות" ולא מישראל. בישראל גינו את ההחלטה.

ב-21 ביוני הודיעה ישראל באופן רשמי כי היא מכירה בריבונות מרוקו על סהרה המערבית.

ב-22 ביוני קבעה ערכאת ערעור פדרלית בארצות הברית כי חוק במדינת ארקנסו משנת 2017 המחייב קבלני מדינה להצהיר כי הם לא תומכים בתנועת הדה-לגיטימציה נגד ישראל (BDS), לא סותר את התיקון הראשון לחוקה בדבר חופש הביטוי.

23 ביוני, Jpost. לניתוח פסק הדין ראו: אליוט סצר, 8 ביולי, Lawfare.

ב-27 ביוני אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2639 (2022) במסגרתה האריכה בחצי שנה את המנדט של כוח שמירת השלום הבינלאומי בגבול בין ישראל וסוריה (UNDOF). 27 ביוני, הודעת מועצת הביטחון.

ב-28 ביוני הרשיע בית משפט בגרמניה את יוסף שוץ, אזרח בן 101 אשר היה שומר במחנה הריכוז זקסונהאוזן, בסיוע לרצח וגזר עליו 5 שנות מאסר. 28 ביוני, Guardian.

יולי:

ב-4 ביולי פרסמה מחלקת המדינה של ארצות הברית את מסקנות הבדיקה שערכה בנוגע למקור הקליע שהרג את העיתונאית הפלסטינית-אמריקאית שירין אבו-עאקלה בחודש מאי בגינין, במסגרתה נקבע כי לא ניתן להגיע למסקנה סופית לגבי מקור הקליע, וכי הירי ככל הנראה בוצע מנקודה בה היו כוחות צה"ל, אולם אין סיבה להניח שהפגיעה הייתה מכוונת.

4 ביולי, Washington Post.

ב-14 ביולי הגיש מזכ"ל האו"ם למועצת הביטחון את הדוח העיתי ביחס ליישום החלטה 1701 (2006).

ב-27 ביולי **קיבל** בית משפט פדרלי בארצות הברית תביעת נזיקין שהוגשה כנגד איראן וסוריה, על ידי משפחות של שלושה אזרחים אמריקאים שנרצחו בפיגוע טרור בישראל שבוצעו על ידי החמאס. נקבע כי המדינות נושאות באחריות נזיקית לפיגועי טרור, לאור מתן תמיכה כלכלית, אספקת נשק ואימונים. בהמשך לכך, ב-4 באוגוסט הועמד סכום הפיצויים הכולל על סך של כ-515 מיליון דולר.

אוגוסט:

ב-4 באוגוסט **פורסם** כי בית משפט פדרלי בארצות הברית קיבל תביעה נזיקית שהוגשה כנגד איראן וסוריה בגין אחריותם למספר פיגועי טרור שביצעו פעילי חמאס בין השנים 2008-2016, שבהם נרצחו טיילור פורס, ריצ'רד לייקין, ואברהם משה, והטיל על המדינות פיצויים בסך של כ-513 מיליון דולר.

ב-31 באוגוסט **אימצה** מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2650 (2022) במסגרתה האריכה בשנה את המנדט של כוח האו"ם הזמני בלבנון (UNIFIL), תוך חיזוק נוסח הסעיפים העוסקים בחופש הפעולה של יוניפיל.

31 באוגוסט, הודעת מועצת הביטחון.

אוקטובר:

ב-11 באוקטובר **הגיש** מזכ"ל האו"ם למועצת הביטחון דוח עיתי בנוגע ליישום החלטה 1559 (2004) אשר עוסקת בסיום הנוכחות הצבאית הסורית בלבנון.

ב-18 באוקטובר **הודיעה** אוסטרליה על חזרה בה מההכרה שניתנה בחודש דצמבר 2018 במערב ירושלים כבירת ישראל. ישראל **הביעה** אכזבה מההחלטה, וציינה כי היא מעודדת קיצוניים ברשות להמשיך ולהתסיס את השטח ומסכנת את היציבות באזור.

ב-20 באוקטובר **פרסמה** ועדת החקירה שהקימה מועצת זכויות האדם של האו"ם לאחר מבצע "שומר החומות" את הדוח הראשון המהותי שלה, במסגרתו נטען כי "הכיבוש הישראלי" הוא בלתי חוקי לפי המשפט הבינלאומי, בשל היותו למעשה בלתי הפיך. הדוח קורא, בין היתר, לעצרת הכללית של האו"ם לבקש ללא דיחוי חוות דעת מייעצת מבית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) בנוגע להשלכות המשפטיות של הסיפוח דה-פקטו של השטחים הפלסטינים הכבושים על ידי ישראל וההפרה של זכות העם הפלסטיני להגדרה עצמית. ישראל לא שיתפה פעולה עם ועדת החקירה וגינתה את הדוח כ"אנטישמי מובהק". מדינות נוספות, כולל **ארצות הברית**, ביקרו את הדוח כמשקף מדיניות של התמקדות לא ראוייה בישראל.

20 באוקטובר, הודעת מועצת זכויות האדם; 20 באוקטובר, [Times of Israel](https://www.timesofisrael.com/).

נובמבר:

ב-11 בנובמבר אימצה הוועדה המיוחדת של האו"ם לפוליטיקה ודה-קולוניזציה הצעת החלטה, ביוזמת הרשות הפלסטינית, לקבלת חוות דעת מייעצת מבית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ), באשר להשלכותיו של "הכיבוש הישראלי" המתמשך והפרת זכויות האדם של הפלסטינים. בהחלטה תמכו 98 מדינות, 17 מדינות התנגדו ו-52 נמנעו. הצבעה בעצרת הכללית בנושא צפויה להיערך לקראת סוף חודש דצמבר. ישראל גינתה את ההחלטה וציינה כי למהלך הפלסטיני באו"ם יהיו השלכות. 11 בנובמבר, הודעת הוועדה; 11 בנובמבר, Reuters; 11 בנובמבר, Jpost.

ב-26 בנובמבר אשרר נשיא אזרבייג'ן, אילהם אלייב, את החלטת הפרלמנט במדינה מ-18 בנובמבר לפתוח שגרירות בישראל. מדובר במדינה השיעית הראשונה שמודיעה על פתיחת שגרירות ישראל. לניתוח הודעת אזרבייג'ן ומשמעותה ראו: גליה לינדנשטראוס, 30 בנובמבר, INSS.

ב-30 בנובמבר פרסם ארגון NGO-Monitor דוח מפורט הבוחן את כלל טענות ארגון זכויות האדם (Human Rights Watch) מחודש אפריל 2021 כי ישראל מבצעת פשעים כנגד האנושות של אפרטהייד ורדיפה נגד הפלסטינים, במסגרתו נמצא כי הדוח כולל טעויות, סילוף של עובדות, השמטות של פרטים והחלת סטנדרט כפול. 30 בנובמבר, הודעת NGO-Monitor.

דצמבר:

ב-22 בדצמבר אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2671 (2022) במסגרתה האריכה בחצי שנה את המנדט של כוח שמירת השלום הבינלאומי בגבול בין ישראל וסוריה (UNDOF). 22 בדצמבר, הודעת מועצת הביטחון.

ב-30 בדצמבר אימצה העצרת הכללית של האו"ם החלטה המבקשת מבית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) לתת חוות דעת מייעצת בנוגע לחוקיות והשלכות של ה"כיבוש הישראלי המתמשך" בשטחי יהודה ושומרון, ומזרח ירושלים. בהחלטה תמכו 87 מדינות, 26 התנגדו, כולל ארצות הברית, קנדה, גרמניה, ובריטניה, ו-53 נמנעו, כולל מרבית מדינות אירופה. ישראל גינתה את ההחלטה וציינה כי "העם היהודי אינו כובש בארצו ואינו כובש בבירתו הנצחית ירושלים. שום החלטה של האו"ם לא תעוות אמת היסטורית זאת". לניתוח ההחלטה ומשמעותיה ראו: פנינה שרביט ברוך ואורי בארי, 8 בינואר, INSS.

ידיעות בינלאומיות

התפשטות מגפת הקורונה

ינואר:

ב-13 בינואר קבע בית המשפט העליון של ארצות הברית כי הוראת הסוכנות לבריאות תעסוקתית (OSHA) מחודש נובמבר 2021, המחייבת עובדים בחברות מעל 100 איש במגזר הפרטי להתחסן או להציג בדיקת קורונה שלילית דו שבועית על חשבונם, ניתנה בחוסר סמכות. שכן, על אף שהסוכנות יכולה להסדיר סיכונים תעסוקתיים, אין בסמכותה להסדיר נושא כה נרחב, וכי רק לקונגרס נתונה סמכות זו. לעומת זאת, ביחס לחובה זהה שהוטלה על עובדי מערכת הבריאות במקומות שמקבלים מימון מהממשל הפדרלי, נקבע בעתירה נוספת כי הנושא נכלל תחת סמכות מחלקת הבריאות ושירותי האנוש האמריקאית (HHS).

13 בינואר, Reuters; 13 בינואר, Guardian; 13 בינואר, Washington Post. לניתוח ההחלטות ודיון במשמעויות שלהן ראו: ברידג'ט דולינג, 24 בינואר, Lawfare.

מרץ:

ב-15 במרץ קבע בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) כי שוויץ הפרה את האמנה, שכן הגבלה גורפת על התקהלויות פרטיות וציבוריות, שהוטלה בשל מגפת הקורונה למשך חודשיים וחצי, ומנעה הפגנה של ארגון עובדים, אינה מידתית.

אפריל:

ב-18 באפריל קבע בית משפט פדרלי בארצות הברית כי החובה שהטיל הממשל האמריקאי על עטיית מסכות בתחבורה הציבורית לשם מניעת התפשטות מגפת הקורונה היא בלתי חוקית ובטלה. בהמשך לכך, משרד המשפטים האמריקאי הודיע כי יערער על ההחלטה. 18 באפריל, Reuters; 18 באפריל, Guardian.

ב-18 באפריל קבע בית המשפט העליון של ארצות הברית כי משרד ההגנה יכול לנקוט בצעדי משמעת כנגד טייס מילואים בחיל האוויר האמריקאי אשר סירב לקבל חיסון לקורונה מטעמי דת. 18 באפריל, The Hill; 19 באפריל, Guardian.

ב-27 באפריל קבע בית משפט בניו זילנד כי היבטים מסוימים של מדיניות הכניסה למדינה שהוטלו בזמן מגפת הקורונה הפרו את זכות הכניסה לארץ של חלק מאזרחי המדינה. 27 באפריל, Reuters.

ב-27 באפריל קבע בית הדין הכללי של האיחוד האירופי כי המדיניות במסגרתה חברי הפרלמנט האירופי נדרשים להציג תעודת מתחסן או בדיקת קורונה שלילית, על מנת להיכנס למבנה הפרלמנט האירופי, מידתית.

מאי:

ב-2 במאי קבע בית המשפט העליון של הודו כי הזכות לשלמות הגוף (bodily integrity) כוללת גם את הזכות לסרב להתחסן וכי לא ניתן לכפות על אדם לקבל חיסון. עוד נקבע כי הממשלה רשאית להטיל מגבלות על זכויות הפרט בשל הגנה על בריאות הציבור.

דצמבר:

ב-23 בדצמבר במסגרת אישור חוק תקציב הביטחון הלאומי האמריקאי (NDAA) לשנת 2023, בוטלה חובת חיסון כנגד נגיף הקורונה למשרתים בצבא ארצות הברית. 23 בדצמבר, AP.

ב-7 בדצמבר הודיעה ועדת הבריאות הלאומית של סין (NHC) על הקלה במדיניות למיגור נגיף הקורונה, לאחר כשלוש שנים בהן נקטה מדיניות של "אפס קורונה" שכללה הטלת הגבלות חמורות. 7 בדצמבר, Reuters; 7 בדצמבר, Guardian.

פלישת רוסיה לאוקראינה:

פברואר:

ב-21 בפברואר רוסיה הכירה בעצמאות שני המחוזות הבדלניים במזרח אוקראינה, דונייצק ולוהנסק, וב-24 בפברואר פלשה למדינה, לאחר קבלת אישור הפרלמנט הרוסי לשימוש בכוח. לניתוח היבטים משפטיים של הפלישה ראו: פנינה שרביט ברוך ואורי בארי, 7 במרץ, INSS; לדיונים באי חוקיות ההכרה במחוזות ראו: מרקו מילנוביץ', 21 בפברואר, EJIL: Talk!; פאבל קילברדה, 2 במרץ, EJIL: Talk!; לדיון בחובה של מדינות שלא להכיר בהפרות של המשפט הבינלאומי ראו: דיאן דזירטו, 22 בפברואר, EJIL: Talk!; לניתוחים וביקורות של נימוקי רוסיה לשימוש בכוח ראו: מרקו מילנוביץ', 24 בפברואר, EJIL: Talk!; מייק שמיט, 28 בפברואר, Articles of War.

בהמשך למהלכים הללו של רוסיה, הטילו מדינות וארגונים סנקציות חסרות תקדים על רוסיה. בין היתר, האיחוד האירופי וארצות הברית הטילו סנקציות על אישים וישויות אגב ההכרה במחוזות, הכוללות איסור מסחר והשקעות עם אזורים אלו; מדינות רבות וארגונים, כולל ארצות הברית, בריטניה, האיחוד האירופי, אוסטרליה, יפן, דרום קוריאה, קנדה, שוויץ וטאיוואן, הטילו סנקציות מגוונות על המגזר הפיננסי, מגזר האנרגיה, מוצרים דו-שימושיים, ייבוא וייצוא, אישים וישויות. בנוסף הוטלו סנקציות גם על הנשיא פוטין ושר החוץ לברוב. כמו כן, ב-26 בפברואר הודיעו מדינות ה-G7 (ארגון המדינות המתועשות) כי יפעלו להוציא מספר בנקים רוסיים ממערכת התשלומים העולמית (SWIFT), וב-2 במרץ הוצאו שבעה בנקים.

לריכוז וניתוח מרבית הסנקציות שהוטלו ראו: סקוט אנדרסון, דיימון בורמן, אוסטין פראלי, ברייס קלהם, עדן לפידור, אמה סבובודה, 4 במרץ, Lawfare; לדיון באפקטיביות של הסנקציות לאור דיווח חסר על היקף ההשקעות הרוסיות בחו"ל ראו: חגי אטקס, 20 במרץ, INSS.

ב-25 בפברואר השעתה מועצת אירופה (Council of Europe) את זכויות הייצוג של רוסיה בארגון בשל הפלישה לאוקראינה אשר מהווה הפרה חמורה של האמנה. בהמשך לכך, ב-15 במרץ הודיעה רוסיה באופן רשמי על פרישתה מהארגון ועל כוונתה לפרוש מהאמנה האירופית לזכויות אדם (ובכך מבית הדין האירופי לזכויות אדם ה-ECtHR). ב-16 במרץ אימצה המועצה החלטה במסגרתה הורתה על הוצאת רוסיה מהארגון. ב-16 במרץ הודיע בית הדין על הקפאת כל ההליכים כנגד רוסיה עד לביורר ההשלכות המשפטיות של פרישת רוסיה מהמועצה.

25 בפברואר, הודעת המועצה; 25 בפברואר, The Hill; 15 במרץ, Reuters; 16 במרץ, הודעת המועצה; 16 במרץ, The Hill.

ב-26 בפברואר הגישה אוקראינה תלונה לבית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) כנגד רוסיה, בשל עיוות המושג רצח עם והטחת האשמות שווא, וכן בטענה כי בכוונת רוסיה לבצע פעולות של רצח עם נגד העם האוקראיני, וביקשה סעדים זמניים. בהמשך לכך, ב-1 במרץ הורה בית הדין על קיום שימוע בנושא, וב-16 במרץ הורה לרוסיה להשעות עד לסוף הדיון בתלונה את הפעולות הצבאיות שלה, וקבע כי על שני הצדדים להימנע מפעולות שעלולות להחמיר או להאריך את הסכסוך ביניהן.

27 בפברואר, הודעת בית הדין; 27 בפברואר, Reuters; 16 במרץ, תקציר ההחלטה; 16 במרץ, הודעת בית הדין. לניתוח התלונה ודיון בשאלת סמכות השיפוט של בית הדין ראו: מרקו מילנוביץ', 27 בפברואר, EJIL: Talk!; לדיון בשאלת סמכות השיפוט של בית הדין ראו: מטינה פאפאדקי, 7 במרץ, EJIL: Talk!; לניתוח סעדי הביניים שהוצאו ראו: מרקו מילנוביץ', 16 במרץ, EJIL: Talk!.

ב-27 בפברואר אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2623 (2022) הקוראת לעצרת הכללית לקיים מושב חירום מיוחד בנושא פלישת רוסיה לאוקראינה (מדובר בהחלטה פרוצדורלית שבה אין זכות וטו). זאת, לאחר שב-25 בפברואר הטילה רוסיה וטו על הצעת החלטה לגינוי הפלישה במועצה. מדובר בפעם הראשונה מזה ארבעים שנה שהמועצה נקטה צעד זה, שהוא בהתאם להחלטה 377 של העצרת הכללית משנת 1950, הידועה בשם "מתאחדים למען השלום". בהמשך לכך, ב-2 במרץ אימצה העצרת הכללית, בתמיכה רחבה של 141 מדינות, בכללן ישראל, החלטה המגנה בחריפות את הפלישה הרוסית לאוקראינה וקוראת לה להסיג את כוחותיה משטח המדינה.

27 בפברואר, הודעת מועצת הביטחון; 2 במרץ, הודעת האו"ם; 2 במרץ, Reuters; 2 במרץ, Guardian. לדיון בתפקיד מועצת הביטחון בעימות ראו: דוויקה הובל, 25 בפברואר, EJIL: Talk!; לדיונים באפשרויות התגובה של העצרת הכללית ראו: רבקה ברבר, 26 בפברואר, EJIL: Talk!; לארי ג'ונסון, 1 במרץ, Just Security; לדיון בהגבלת השימוש בזכות הווטו במועצת הביטחון אגב פשעים מסוימים ראו: ג'ניפר טראהן, 28 בפברואר, Opinio Juris.

ב-28 בפברואר הגישה אוקראינה תלונה כנגד רוסיה בבית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR), בשל הפרות נרחבות של זכויות אדם על ידי רוסיה במהלך הפלישה למדינה, וכן בקשה לנקוט סעדי ביניים דחופים. בהמשך לכך, ב-1 במרץ הורה בית הדין לרוסיה להימנע מלתקוף אזרחים ומטרות אזרחיות ולהבטיח את בטיחות צוותי הרפואה בשטח המותקף או הנתון למצור, ולעדכן על אודות מימוש ההוראה. כאמור לעיל, ב-16 במרץ הוקפאו ההליכים כנגד רוסיה בבית הדין.

לניתוח ההחלטה ודיון בתחולת האמנה על העימות בין המדינות ראו: מרקו מילנוביץ', 1 במרץ [Articles of War](#); לניתוח וביקורת של סעדי הביניים שהוצאו ראו: אליאב ליבליך, 7 במרץ, [Just Security](#).

ב-28 בפברואר הודיע תובע בית הדין הפלילי הבינלאומי, קארים חאן, כי לאור פלישת רוסיה לאוקראינה, בכוונתו לבקש אישור מערכאות קדם המשפט לפתוח בחקירה בנוגע לפשעי מלחמה ופשעים כנגד האנושות שהתרחשו במזרח אוקראינה וחצי האי קרים מאז שנת 2014 (לאחר שבדצמבר 2020 בדיקה מקדמית בעניין הסתיימה עם מסקנה כי התמלאו התנאים לפתיחת חקירה), וכי ייכללו בה גם חשדות לפשעים שמתבצעים במהלך הלחימה הנוכחי. בהמשך לכך, ב-2 במרץ הודיע חאן כי החקירה נפתחה, לאור פניית 39 מדינות חברות בבקשה לחקור. 28 בפברואר, [ASIL](#); 3 במרץ, [Reuters](#); 3 במרץ, [Guardian](#). לדיון בפעולות החקירה אגב ריבוי הראיות הדיגיטליות ראו: רבקה המילטון ולינדזי פרימן, 2 במרץ, [Just Security](#); לדיון בעמדת ארצות הברית ביחס לחקירה ולבית הדין באופן כללי ראו: אדם קית', 8 במרץ, [Just Security](#); לדיון בערוצים השונים לחקירת הפשעים, כולל בבית הדין, ראו: סרגיי וסילייב, 3 במרץ, [EJIL: Talk!](#).

מרץ:

ב-1 במרץ הורה בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) על מתן סעדי ביניים דחופים במסגרת התלונה שהגישה אוקראינה כנגד רוסיה בשל הפרות נרחבות של זכויות אדם במהלך הפלישה למדינה. בית הדין הורה לרוסיה להימנע מלתקוף אזרחים ומטרות אזרחיות ולהבטיח את בטיחות צוותי הרפואה בשטח המותקף או הנתון למצור, ולעדכן על אודות מימוש ההוראה. לניתוח ההחלטה ודיון בתחולת האמנה על העימות בין המדינות ראו: מרקו מילנוביץ', 1 במרץ [Articles of War](#); לניתוח וביקורת של סעדי הביניים שהוצאו ראו: אליאב ליבליך, 7 במרץ, [Just Security](#).

ב-2 במרץ אימצה העצרת הכללית של האו"ם, בתמיכה רחבה של 141 מדינות, בכללן ישראל, החלטה המגנה בחריפות את הפלישה הרוסית לאוקראינה וקוראת לה להסיג את כוחותיה משטח המדינה.

2 במרץ, הודעת האו"ם; 2 במרץ, [Reuters](#); 2 במרץ, [Guardian](#). לניתוח היבטים משפטיים של הפלישה ראו: פנינה שרביט ברוך ואורי בארי, 7 במרץ, [INSS](#).

ב-2 במרץ הודיע תובע בית הדין הפלילי הבינלאומי, קארים חאן, על פתיחת חקירה בנוגע לפשעי מלחמה ופשעים כנגד האנושות שהתרחשו במזרח אוקראינה וחצי האי קרים מאז שנת 2014, וכי ייכללו בה גם חשדות לפשעים שמתבצעים במהלך הלחימה הנוכחי.

3 במרץ, [Reuters](#); 3 במרץ, [Guardian](#). לדיון בפעולות החקירה אגב ריבוי הראיות הדיגיטליות ראו: רבקה המילטון ולינדזי פרימן, 2 במרץ, [Just Security](#); לדיונים בעמדת ארצות הברית ביחס לחקירה ולבית הדין באופן כללי ראו: אדם קית', 8 במרץ, [Just Security](#); דוד שוונדימן, 20 במרץ,

[Just Security](#); לדיון בערוצים השונים לחקירת הפשעים, כולל בבית הדין, ראו: סרגיי וסילייב, 3 במרץ, [EJIL: Talk!](#); לדיון במשמעות פניית 41 מדינות חברות לחאן בבקשה לחקור ראו: גיורגי נקאשידזה, 25 במרץ, [Opinio Juris](#).

במהלך חודש מרץ הטילו מדינות וארגונים סנקציות נוספות חסרות תקדים על רוסיה בשל פלישתה לאוקראינה. בין היתר, [ארצות הברית](#), [האיחוד האירופי](#) ו**בריטניה** הטילו סנקציות מגוונות על המגזר הפיננסי, מגזר האנרגיה, מוצרים דו-שימושיים, ייבוא וייצוא, אישים וישויות; מספר רב של חברות מסחריות כגון אפל, מטא (לשעבר פייבסוק), גוגל, נייק, נטפליקס וטיקטוק הודיעו על הפסקת פעילותן ברוסיה וכן על סנקציות נוספות. בנוסף, ב-2 במרץ הוציאו מדינות ה-G7 (ארגון המדינות המתועשות) מספר בנקים רוסיים ממערכת התשלומים העולמית (SWIFT).

ב-3 במרץ [גינתה](#) מועצת מדינות הים הבלטי (CBSS) את רוסיה בשל פלישתה לאוקראינה והשעתה אותה מחברות במועצה. כמו כן הושעתה בלארוס מלכהן בתור משקיפה. 5 במרץ, [הודעת האיחוד האירופי](#); 5 במרץ, [Reuters](#).

ב-4 במרץ [אימצה](#) מועצת זכויות האדם של האו"ם החלטה במסגרתה [גינתה](#) את ההפרות של רוסיה בפלישתה לאוקראינה והורתה על הקמת ועדת חקירה לבחינת הפרות אלו וחשדות לפשעי מלחמה. בהמשך לכך, ב-30 במרץ [מונו](#) שלושה חברים לכהן בוועדת החקירה. 4 במרץ, [הודעת המועצה](#); 4 במרץ, [הודעת האו"ם](#); 4 במרץ, [Reuters](#).

ב-4 במרץ [אימץ](#) האיחוד האירופי החלטה במסגרתה הורה על מתן [הגנה זמנית](#) לכלל הפליטים שנמלטו מאוקראינה בשל פלישת רוסיה. ההגנה כוללת, בין היתר, אישור שהייה לתקופה של עד שלוש שנים בכלל מדינות האיחוד, גישה לשירותי רווחה, עבודה וטיפול רפואי. מדובר בפעם הראשונה שהאיחוד מקבל החלטה מכוח הדירקטיבה שהתקבלה בנושא בשנת 2001 לאחר המלחמות בבלקן.

4 במרץ, [Reuters](#); 4 במרץ, [Politico](#). לניתוח ההחלטה בהקשר של המענה העולמי לפליטים מאוקראינה ראו: אלנה צ'צ'יקו וקתרינה לינוס, 5 במרץ, [Lawfare](#); לניתוח ההחלטה וביקורת על מדיניות פולין והונגריה ביחס אליה ראו: קרולינה בביקה, 11 באפריל, [Opinio Juris](#).

ב-15 במרץ [הודיעה](#) רוסיה באופן רשמי על פרישתה ממועצת אירופה (Council of Europe) ועל כוונתה לפרוש מהאמנה האירופית לזכויות אדם (ובכך מבית הדין האירופי לזכויות אדם ה-ECtHR). ב-16 במרץ [אימצה](#) המועצה החלטה במסגרתה הורתה על הוצאת רוסיה מהארגון. ב-22 במרץ [קבע](#) בית הדין כי רוסיה תחדל להיות חברה בו החל מ-16 בספטמבר 2022. 16 במרץ, [הודעת המועצה](#); 16 במרץ, [The Hill](#). לביקורת על הוצאת רוסיה מהארגון בשל ההשפעה השלילית על זכויות האדם ראו: ג'אניקה ג'אן, 23 במרץ, [EJIL: Talk!](#); לניתוח וביקורת של החלטת בית הדין ראו: קנסטנסין דז'הסיארו ולורנס הלפר, 29 במרץ, [EJIL: Talk!](#).

ב-16 במרץ הורה בית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) על מתן סעדים זמניים בתלונה שהגישה אוקראינה כנגד רוסיה בשל עיוות המושג רצח עם והטחת האשמות שווא. בית הדין הורה לרוסיה להשעות את הפעולות הצבאיות שלה עד לסוף הדיון בתלונה, וקבע כי על שני הצדדים להימנע מפעולות שעלולות להחמיר או להאריך את הסכסוך ביניהן.
16 במרץ, תקציר ההחלטה; 16 במרץ, הודעת בית הדין; 16 במרץ, ASIL. לניתוח סעדי הביניים שהוצאו ראו: מרקו מילנוביץ', 16 במרץ, EJIL: Talk!

אפריל:

ב-1 באפריל פירש והרחיב במקצת הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) את סעדי הביניים הדחופים שהוציא, במסגרת התלונה שהגישה אוקראינה כנגד רוסיה בשל הפרות נרחבות של זכויות אדם במהלך הפלישה למדינה.
לניתוח סעדי הביניים שהוצאו ראו: מרקו מילנוביץ', 1 באפריל, EJIL: Talk!

ב-7 באפריל אימצה העצרת הכללית של האו"ם החלטה במסגרתה השעתה את חברותה של רוסיה במועצת זכויות האדם של האו"ם. 93 מדינות, כולל ישראל, תמכו בהחלטה; 24 הצביעו נגד; ו-58 נמנעו.
7 באפריל, הודעת ארצות הברית; 7 באפריל, Reuters; 7 באפריל, Guardian. לניתוח ההחלטה ודיון בחשיבותה ראו: רוזה פרידמן, 8 באפריל, EJIL: Talk!

ב-13 באפריל פרסם הארגון לביטחון ושיתוף פעולה באירופה (OSCE) דוח מפורט בדבר הפרות נרחבות של דיני הלחימה ודיני זכויות האדם מאז פלישת רוסיה לאוקראינה.
לניתוחים של ממצאי הדוח העיקריים ראו: עדיל אחמד חאק, 15 באפריל, Just Security; וולפגנג בנדק, ורוניקה בילקובה ומרקו ססולי, 19 באפריל, EJIL: Talk!

ב-27 באפריל אימץ ארגון התיירות העולמי (UNWTO) החלטה במסגרתה השעה את חברותה של רוסיה בארגון.
27 באפריל, Reuters.

מאי:

ב-10 במאי בחרה העצרת הכללית של האו"ם את צ'כיה כמחליפה של רוסיה במועצת זכויות האדם, זאת, בהמשך להחלטת העצרת הכללית מה-7 באפריל להשעות את חברותה של רוסיה במועצה.

ב-17 במאי הודיעה רוסיה על פרישה ממועצת מדינות הים הבלטי (CBSS), זאת, בהמשך להחלטת המועצה מה-3 במרץ במסגרתה גינתה את פלישת רוסיה לאוקראינה והקיפאה את חברותה במועצה.

ב-18 במאי הודה ואדים שישימרין, חייל בצבא רוסיה, בביצוע פשעי מלחמה אגב הריגת אזרח לא חמוש בן 62 שרכב על אופניו בעיר סומי באוקראינה. בהמשך לכך, ב-23 במאי הוטל עליו מאסר עולם. מדובר במשפט הראשון שנערך באוקראינה בגין ביצוע פשעי מלחמה במהלך העימות. 23 במאי, Reuters.

ב-18 במאי פרסם ארגון Human Rights Watch דוח בדבר פשעי מלחמה שביצעה רוסיה בקייב וחרקיב בחודשים פברואר ומרץ 2022.

ב-18 במאי קבע בית משפט פדרלי בשוויץ כי אין להיענות לבקשת סיוע משפטי מצד רוסיה אגב הליך פלילי שהיא מקיימת כנגד חשוד בייצוא בלתי חוקי, שכן לאור פלישת רוסיה לאוקראינה לא ניתן לסמוך כי היא תציית לדין הבינלאומי, ובפרט בכל הנוגע לזכויות אדם.

ב-20 במאי פרסמו 41 מדינות האיחוד האירופי הצהרה משותפת במסגרתה קידמו בברכה את התלונה שהגישה אוקראינה כנגד רוסיה בבית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) ואת מתן הסעדים הזמניים, והודיעו כי בכוונתם לבחון את כל האפשרויות לתמוך בתלונת אוקראינה, כולל התערבות אפשרית בהליך. לניתוח ההצרה ראו: בריאן מקגרי, 30 במאי, EJIL: Talk.

ב-25 במאי הודיעו ארצות הברית, האיחוד האירופי ובריטניה על הקמת קבוצת ייעוץ לפשעים שמבוצעים באוקראינה (Atrocity Crimes Advisory Group), אשר תסייע למשרד התובעת הכללית של אוקראינה בחקירה והעמדה לדין בגין ביצוע פשעים הקשורים לעימות עם רוסיה. 25 במאי, ASIL.

ב-25 במאי חתם הנשיא פוטין על צו המפשט ומזרז את ההליך לקבלת אזרחות רוסית עבור תושבים המתגוררים במחוזות חרסון וזפוריז'יה, בדרום ודרום מזרח אוקראינה.

יוני:

ב-9 ביוני הרשיע בית משפט פרו-רוסי במחוז דונייצק באוקראינה שני אזרחים בריטים ואזרח מרוקאי שנלחמו לצד הצבא האוקראיני ונפלו בשבי, בהשתתפות בלחימה בתור שכירי חרב זרים וביצוע פשעים כחלק מארגון פלילי, וגזר עליהם עונש מוות. בריטניה ומדינות נוספות גינו את פסק הדין.

לביקורת על פסק הדין בהקשר של מעמד שני האזרחים הבריטיים ראו: לורנס היל-קאות'ורן, 14 ביוני, EJIL: Talk; לדיון ביחס להעמדה לדין של לוחמים זרים באוקראינה ראו: רנה פרובוסט, 15 ביולי, Articles of War.

יולי:

ב-11 ביולי **חתם** הנשיא פוטין על צו המאפשר לכלל אזרחי אוקראינה לקבל אזרחות רוסית בהליך מזורז.

ב-29 ביולי **ביטל** בית משפט לערעורים באוקראינה את עונש מאסר העולם שנגזר על ואדים שישימריין, חייל בצבא רוסיה שהורשע בביצוע פשעי מלחמה אגב הריגת אזרח לא חמוש בן 65 שרכב על אופניו בעיר סומי באוקראינה, וגזר עליו 15 שנות מאסר.

בחודש יולי הגישו **לטביה**, **ליטא** ו**ניו זילנד** בקשות להצטרף להליך התלונה שהגישה אוקראינה כנגד רוסיה בבית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) בשל עיוות המושג רצח עם והטחת האשמות שווא. בהמשך לכך, ב-5 באוגוסט הגישה **בריטניה** בקשה דומה. לניתוח ודיון בבקשות ההצטרפות ראו: ג'ולייט מקינטייר, 16 באוגוסט, **EJIL: Talk!**.

אוגוסט:

ב-4 באוגוסט **פרסם** ארגון אמנסטי אינטרנשיונל דוח במסגרתו מצא כי הכוחות האוקראינים הפרו את דיני הלחימה באמצעות נקיטת טקטיקה של פעולה מתוך אזורים מיושבים, כולל בתי ספר ובתי חולים. נשיא אוקראינה ולדימיר זלנסקי **גינה** בחריפות את ממצאי הדוח. 4 באוגוסט, **Reuters**; 4 באוגוסט, **Guardian**. לניתוח הדוח ראו: מייק שמיט, 8 באוגוסט, **Articles of War**.

ב-5 באוגוסט **הגישה** בריטניה בקשה להצטרף להליך התלונה שהגישה אוקראינה כנגד רוסיה בבית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) בשל עיוות המושג רצח עם והטחת האשמות שווא.

ספטמבר:

בחודש ספטמבר נערכו משאלי עם במחוזות הכבושים זפוריז'יה, לوهנסק, דונייצק וחרסון במזרח אוקראינה, בסיומם הודיעה רוסיה על רוב של כ-96% תמיכה בסיפוח המחוזות אליה. מדינות רבות כולל **ארצות הברית**, **האיחוד האירופי** ו**ישראל** הודיעו כי הן לא מכירות בתוצאות משאלי העם וכי הם אינם חוקיים ומזויפים. בהמשך לכך, ב-30 בספטמבר הודיע הנשיא פוטין על סיפוח המחוזות. לניתוח של אי חוקיות הסיפוח ראו: לורי מאלקסו, 3 באוקטובר, **Articles of War**.

בחודש ספטמבר הגישו מדינות רבות, כולל **ארצות הברית**, **שוודיה**, **גרמניה**, **צרפת**, **רומניה**, **פולין**, **דנמרק**, **איטליה** ו**אירלנד**, בקשות להצטרף להליך התלונה שהגישה אוקראינה כנגד רוסיה בבית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) בשל עיוות המושג רצח עם והטחת האשמות שווא. לניתוח משמעות בקשות ההצטרפות להליך ראו: מוהיט חוצ'נדאני, 17 באוקטובר, **Opinio Juris**.

ב-22 בספטמבר **נכנסה לתוקף** פרישת רוסיה מבית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR).

אוקטובר:

ב-3 באוקטובר הגישה רוסיה לבית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) התנגדות רשמית לסמכות השיפוט של בית הדין לדון בתלונה שהגישה אוקראינה כנגדה בשל עיוות המושג רצח עם והטחת האשמות שווא.

6 באוקטובר, Reuters, לניתוח התנגדות רוסיה וההשפעה על המשך ההליך ראו: אורי פומסון, 13 באוקטובר, [Articles of War](#).

ב-5 באוקטובר חתם הנשיא פוטין על חוק לסיפוח ארבעת המחוזות הכבושים זפוריז'יה, לوهנסק, דונייצק וחרסון במזרח אוקראינה. זאת, בהמשך למשאל העם שנערכו במחוזות בחודש ספטמבר בסיומם הודיעה רוסיה על רוב של כ-96% תמיכה בסיפוח המחוזות אליה.

ב-12 באוקטובר אימצה העצרת הכללית של האו"ם החלטה במסגרתה גינתה את "ניסיון הסיפוח הבלתי חוקי" של ארבעת המחוזות במזרח אוקראינה על ידי רוסיה, קראה לכלל המדינות שלא להכיר בסיפוח, ולרוסיה לבטל באופן מיידי את החלטתה. 143 מדינות, כולל ישראל, תמכו בהחלטה; 5 הצביעו נגד; ו-35 נמנעו.

12 באוקטובר, הודעת האו"ם; 12 באוקטובר, הודעת מחלקת המדינה של ארצות הברית; 12 באוקטובר, Reuters, לדיון וביקורת על משמעות ההתייחסות לארבעת המחוזות כמסופחים לרוסיה ראו: ינס אייברסון, 5 באוקטובר, [Just Security](#).

נובמבר:

ב-10 בנובמבר פרסם ארגון אמנסטי אינטרנשיונל דוח במסגרתו מצא כי הכוחות הרוסיים ביצעו פשעי מלחמה אגב העברה או גירוש בכפייה של אזרחים אוקראינים מתוך שטחי אוקראינה שרוסיה כבשה, לאזורים אחרים שבשליטת רוסיה או לתוך רוסיה עצמה.

ב-14 בנובמבר אימצה העצרת הכללית של האו"ם החלטה במסגרתה קראה לרוסיה לפצות את אוקראינה בשל נזקים שגרמה כתוצאה מהפלישה. בהחלטה תמכו 94 מדינות, 13 התנגדו ו-74 מדינות נמנעו. ישראל נמנעה בהצבעה.

14 בנובמבר, הודעת האו"ם; 14 בנובמבר, Reuters, לדיון בהחלטה וחשיבותה ראו: לוק מופט, 15 בנובמבר, [Articles of War](#).

דצמבר:

ב-8 בדצמבר אימץ האיחוד האירופי החלטה במסגרתה נקבע כי דרכונים רוסיים שהונפקו עבור תושבי אזורים שסופחו על ידי רוסיה באוקראינה ובגאורגיה לא יתקבלו כמסמכי נסיעה חוקיים.

דיני מלחמה

מרץ:

ב-1 במרץ הגיש ממשל ביידן לקונגרס את הדוח השנתי בדבר המסגרת המשפטית והמדינית בנוגע לשימוש של ארצות הברית בכוח צבאי בשנת 2021.

אפריל:

ב-5 באפריל פרסם חיל הים האמריקאי עדכון למדריך למפקד ללוחמה ימית. להסבר על הקרע ההיסטורי למדריך וניתוח השינויים שנכללו בעדכון ראו: סינתיה פרמלי וראול פדרוזו, 20 באפריל, [Articles of War](#).

יוני:

ב-23 ביוני הגיש מזכ"ל האו"ם למועצת הביטחון את הדוח השנתי בדבר ילדים בזמן עימות מזוין לשנת 2021.

אוגוסט:

ב-25 באוגוסט פרסם משרד ההגנה האמריקאי תכנית פעולה לצמצום ומענה לנפגעים אזרחיים בפעולות צבאיות (CHMR-AP).
ב-25 באוגוסט, הודעת משרד ההגנה האמריקאי. לניתוחים של הדוח ודיונים בהשפעה החיובית של תכנית הפעולה ראו: דן סטיגל ואנה וויליאמס, 25 באוגוסט, [Articles of War](#); מארק גרלסקו, 29 באוגוסט, [Lawfare](#); ג'פרי קורן ופיטר מרגוליס, 7 בספטמבר, [Lawfare](#).

ספטמבר:

ב-29 בספטמבר פרסם משרד ההגנה האמריקאי את הדוח השנתי בדבר נפגעים אזרחיים בפעולות צבאיות לשנת 2021.

מאבק בטרור

ינואר:

ב-4 בינואר הפך בית משפט פדרלי לערעורים בארצות הברית את החלטת בית המשפט הפדרלי של מחוז קולומביה שדחתה תביעת נזיקין שהגישו אזרחים אמריקאים ובני משפחותיהם שנפגעו מפעולות טרור של המיליציה ג'יש אל-מהדי בעיראק (המקושרת לחיזבאללה) בין השנים 2011-2005, כנגד עשרים ואחת חברות תרופות, בין היתר, פייזר, אסטררהזניקה וג'ונסון וג'ונסון. בתביעה נטען כי החברות שילמו שוחד למשרד הבריאות העיראקי על מנת להשיג חוזי אספקה רפואיים, בידיעה כי הוא נשלט על ידי ג'יש אל-מהדי, וכי כספים אלו סייעו במימון פעולות הטרור. נקבע כי התיק יחזור לערכאת המשפט לבירור התביעה.

5 בינואר, Reuters. לניתוח ההחלטה ודיון במשמעויות שלה ראו: טאנר לרקין, 20 בינואר, Lawfare.

ב-10 בינואר פורסם כי ליטא שילמה מעל ל-110,000 דולר פיצויים לפעיל אל-קאעידה אבו זוביידה, אשר מוחזק במתקן המעצר בגואנטנמו, בשל מתן אישור ל-CIA להחזיק בו במתקן מעצר סודי בשטח המדינה ולענות אותו בין השנים 2005-2006. זאת, בהתאם להחלטת בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) מחודש מאי 2018.

10 בינואר, Guardian.

ב-11 בינואר פורסם כי מחלקת ההגנה של ארצות הברית אישרה את שחרורם של חמישה עצורים ממתקן המעצר בגואנטנמו, לאחר שנמצא כי הם כבר לא מהווים איום על ארצות הברית. טרם שחרורם בפועל, יש למצוא מדינה שתקלוט אותם. בתוך כך, ב-10 בינואר גינו קבוצה של מומחים לזכויות אדם שמונו מטעם מועצת זכויות האדם של האו"ם כדווחים את המשך הפעלת המתקן ואת ההפרות הבלתי פוסקות של זכויות אדם בו, וקראו לממשל ביידן להורות על סגירתו.

מרץ:

ב-3 במרץ קיבל בית המשפט העליון של ארצות הברית את ערעור הממשל, וקבע כי ניתן להחיל חיסיון בגין סודות מדינה על המידע שהתבקש על ידי פעיל אל-קאעידה אבו זוביידה לצורך העברתו לרשויות בפולין שמקיימות חקירה פלילית בנושא. המידע עסק בחקירתו על ידי ה-CIA במתקן מעצר וחקירה בפולין בין השנים 2002-2003.

3 במרץ, Reuters; 3 במרץ, Guardian. לניתוח וביקורת על ההחלטה ראו: ג'וזף מרגוליס, 11 במרץ, Just Security.

ב-3 במרץ דחה בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) עתירה שהגיש אזרח דני בעל אזרחות נוספת תוניסאית, כנגד שלילת האזרחות הדנית שלו וגירושו לתוניסיה בעקבות הרשעתו בהצטרפות לארגון דאעש בסוריה.

3 במרץ, הודעת בית הדין.

ב-4 במרץ קיבל בית המשפט העליון בארצות הברית את ערעור ה-FBI וקבע כי סעיף בחוק איסוף מודיעין זר (FISA), המאפשר לבית משפט לבחון את החוקיות של ביצוע מעקב אלקטרוני, לא מקים זכות לבחון את ביצוע המעקב כאשר המדינה מחילה חיסיון בגין סודות מדינה. זאת, במסגרת תביעה שהגישו שלושה תושבים מוסלמים שטענו כי היו נתונים למעקב לא חוקי בין השנים 2007-2006, בשל דתם.

4 במרץ, Reuters.

אפריל:

בחודש אפריל פרסם משרד ראש המודיעין הלאומי בארצות הברית (ODNI) דוח שקיפות סטטיסטי בדבר השימוש של סוכנויות המודיעין בסמכויות שנתונות להן לפי חוק, כולל לפי חוק איסוף מודיעין זר (FISA).

מאי:

ב-20 במאי הוסיפה ארצות הברית את קובה לרשימת המדינות שלא משתפות פעולה באופן מלא עם מאמצי ארצות הברית ללוחמה בטרור. הרשימה כוללת את איראן, צפון קוריאה, סוריה וונצואלה.

20 במאי, Reuters.

יוני:

ב-15 ביוני פרסם משרד מבקר המדינה האמריקאי (GAO) דוח במסגרתו נמצא כי משרד ההגנה האמריקאי לא העריך בצורה מספקת אם הסיוע הצבאי האמריקאי שניתן לקואליציה בהובלת סעודיה הנלחמת בתימן תרם לנפגעים אזרחיים.

15 ביוני, הודעת משרד מבקר המדינה האמריקאי. לניתוח הדוח ראו: אלכסנדרה סטארק, 7 ביולי, Just Security.

ב-29 ביוני הרשיע בית משפט בצרפת 19 מפגעים במעורבות בפיגועי הטרור שאירעו בנובמבר 2015 בפריז, בהם נרצחו 130 איש, וגזר עליהם עונשי מאסר משתנים. חלק מהנאשמים הורשעו שלא בנוכחותם. סאלח עבד א-סלאם, פעיל דאעש היחיד שנותר בחיים, נידון למאסר עולם ללא אפשרות לשחרור מוקדם.

29 ביוני, Guardian.

אוקטובר:

בחודש אוקטובר פרסם כי הנשיא ביידן אישר לאחרונה מזכר מדיניות נשיאותי (PPM) חסוי, בנוגע למדיניות האמריקאית ללוחמה בטרור מחוץ לאזורי לחימה פעילה, כגון באמצעות תקיפות מלי"ט, אשר מבטל חלק מהמדיניות שנקבעה בנושא על ידי הנשיא לשעבר טראמפ.

לניתוחים של המזכר ודיון בשינוי המדיניות ראו: בריאן פינקון, 11 באוקטובר, Just Security; לוק הרטיג, 17 באוקטובר, Just Security; מרי אלן אוקונל, 15 בנובמבר, EJIL: Talk!.

דצמבר:

בחודש דצמבר פרסם ה-FBI דוח סטטיסטי בנוגע לפשעי שנאה שהתרחשו בארצות הברית בשנת 2021.

לניתוח וביקורת על הדוח ראו: סינתיה מילר אידריס, 16 בדצמבר, Lawfare.

משפט בינלאומי פלילי וחקירות על פשעי מלחמה

ינואר:

ב-13 בינואר הרשיע בית משפט בגרמניה את אנוואר רסלן, קולונל סורי, בגין ביצוע פשעים כנגד האנושות בין השנים 2011-2012 כלפי אסירים בבית כלא בדמשק. רסלן הורשע בגין חלקו ברצח של עשרות אסירים, וכן בגין מעשי אונס, תקיפה מינית ועינויים של לפחות 4,000 אסירים, ונגזר עליו מאסר עולם.

13 בינואר, הודעת האו"ם. לניתוח ההחלטה ודיון בחשיבות מתן אמצעים להגנה על עדים ראו: אליסה יאמאמוטו, 13 בינואר, [Just Security](#); לניתוח ההחלטה ודיון בחשיבותה ראו: קלאוס קרס, 14 בינואר, [Just Security](#); לדיון בהחלטה ביחס למגמות בסמכות שיפוט אוניברסלית ראו: היילי אוונס, 9 בפברואר, [Lawfare](#).

ב-20 בינואר קבע בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) כי לא נפגעה זכותו של ולדימיר מילנקוביץ', מפקד משטרה בכיר בקרואטיה בזמן מלחמת האזרחים ביוגוסלביה לשעבר, לענישה שלא לפי חוק, אגב הרשתתו בבית משפט במדינה בביצוע פשעי מלחמה בין השנים 1991-1992, בגין אחריותו למעשים של שוטרים שהיו כפופים לו. בית הדין קבע כי עקרון אחריות מפקדים לביצוע פשעי מלחמה על ידי הכפופים להם במהלך עימות מזויין שאינו בין מדינות היה עקרון מנהגי כבר בשנת 1991, וכי על מילנקוביץ' היה לדעת כי אי מניעת ביצוע הפשעים תוביל להטלת אחריות פלילית עליו.

20 בינואר, הודעת בית הדין; 20 בינואר, [ASIL](#).

פברואר:

ב-9 בפברואר קבע בית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) כי על אוגנדה לשלם פיצויים לרפובליקה המרכז אפריקאית בסך 325 מיליון דולר בשל הפרות של כללים שונים של המשפט הבינלאומי במהלך מלחמת קונגו השנייה, בין השנים 1998-2003. הפיצוי ניתן בגין נזקים לחיים ולגוף, לרכוש ולמשאבי טבע. זאת, בהמשך להחלטת בית הדין משנת 2005 כי אוגנדה הפרה את המשפט הבינלאומי, כולל את דיני הלחימה, דיני זכויות האדם והאיסור להשתמש בכוח, והוראתו לצדדים להגיע להסכמות בדבר הפיצוי הראוי.

9 בפברואר, תקציר ההחלטה; 9 בפברואר, [AP](#); 11 בפברואר, [ASIL](#). לניתוחים של ההחלטה וחשיבותה ראו: דיאן דזירטו, 14 בפברואר, [EJIL: Talk!](#); אורי פומסון, 16 בפברואר, [Articles of War](#).

ב-10 בפברואר דחתה ערכאה בבית הדין הפלילי הבינלאומי את בקשת הפיצויים שהגיש בל גאודה, יד ימינו של נשיא חוף השנהב לשעבר לורן גבאגבו, אשר הואשם בביצוע פשעים כנגד האנושות אגב אירועי האלימות סביב הבחירות לנשיאות בשנים 2010-2011, ובינואר 2019 זוכה מאשמה. נקבע כי

הזכות לפיצויים נתונה לשיקול דעת בית הדין, ואין מדובר בזכות אוטומטית בכל מקרה של זיכוי אלא רק בנסיבות חריגות ועקב עיוות דין חמור וברור, וכי המקרה הנוכחי אינו נכלל בגדר חריג זה. 10 בפברואר, הודעת בית הדין.

ב-14 בפברואר הודיע תובע בית הדין הפלילי הבינלאומי, קארים חאן, על סגירת הבדיקה המקדמית שהתקיימה בעניינה של בוליביה מאז חודש ספטמבר 2020, במסגרתה נטען כי הפגנות האופוזיציה כנגד דחיית הבחירות לנשיאות בחודש אוגוסט 2020 מהוות פשעים כנגד האנושות, שכן הן התקיימו, בין היתר, בכוונה למנוע מעבר של אספקה חיונית להתמודדות עם נגיף הקורונה לחלקים במדינה, דבר שהביא לאבדות בנפש. חאן קבע כי המעשים לכאורה המיוחסים למעורבים בחסימות לא מהווים פשע בבית הדין, ואף אם יוכחו, לא היוו התקפה נרחבת או שיטתית המכוונת נגד אוכלוסייה אזרחית כפי שנדרש בחוקת בית הדין. 14 בפברואר, הודעת בית הדין; 14 בפברואר, AP.

ב-15 בפברואר נפתח משפטו של פול גיצ'רו בבית הדין הפלילי הבינלאומי. גיצ'רו, עו"ד שמוצאו בקניה, מואשם בשיבוש הליכים במשפטו של סגן נשיא קניה ויליאם רוטו.

מרץ:

ב-4 במרץ הרשיע בית משפט בשוודיה אזרחית המדינה בביצוע פשעי מלחמה, אגב נסיעתה עם בנה בן ה-12 לסוריה ואי מניעה ממנו להצטרף לארגון דאעש (כאשר בהמשך הוא נהרג במלחמת האזרחים במדינה), וגזר עליה 6 שנות מאסר.

ב-14 במרץ הסגירה צ'אד את מקסים ג'ופרוי מוקום לבית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC). מוקום, מתאם פעולות ארצי של מליצית אנטי-בלאקה, חשוד בביצוע מגוון רחב של פשעי מלחמה ופשעים כנגד האנושות בין השנים 2013-2014, אגב העימות המזוין הלא מדינתי בין מיליציות אתניות ברפובליקה המרכז אפריקאית. הליך אישור האישומים עתיד להיפתח ב-31 בינואר 2023. 15 במרץ, ASIL; 15 במרץ, Reuters.

ב-10 במרץ הודיע תובע בית הדין הפלילי הבינלאומי, קארים חאן, כי הגיש בקשה להוצאת צווי מעצר כנגד שלושה בכירים בכוחות הבדלניים הפרו-רוסיים בגיאורגיה. השלושה חשודים בביצוע פשעי מלחמה אגב כליאת אזרחים גיאורגיים במהלך העימות המזויין שהתגלע בדרום אוסטיה בחודש אוגוסט 2008 ושימוש בהם כבני ערובה בעסקת חילופי שבויים עם ממשלת גיאורגיה. מדובר בהליכים הראשונים שנפתחו בבית הדין במסגרת החקירה בגיאורגיה. 10 במרץ, AP. לדיון בחקירת פשעי רוסיה בבית הדין ובהשפעה על מעמדו בזירה הבינלאומית ראו: אורי בארי ופנינה שרביט ברוך, 7 באפריל, INSS; לניתוח ההודעה ודיון במשמעותה ראו: גאבור רוה, 1 באפריל, Just Security.

אפריל:

ב-1 באפריל **חתמו** בית הדין הפלילי הבינלאומי וסלובניה על הסכם בדבר ביצוע פסקי דין במדינה.

ב-5 באפריל **נפתח** משפטו של עלי מוחמד עלי עבד-רחמן (עלי קושייב) בבית הדין הפלילי הבינלאומי. קושייב, מנהיג מיליצייית ג'נג'וויד (Janjaweed), חשוד בביצוע פשעי מלחמה ופשעים כנגד האנושות בין השנים 2003-2004, אגב מאבק אלים שהתרחש בחבל דארפור בין צבא סודן לבין מספר ארגונים חמושים.

6 באפריל, **הצהרת** תובע בית הדין בפתיחת המשפט. 5 באפריל, **Reuters**. לדיון בחשיבות ובהשפעה של קיום המשפט ראו: אמה דינאפולי ומוחמד חסן, 4 באפריל, **Just Security**.

ב-11 באפריל **הרשיע** בית משפט באנגליה את עלי חרבי עלי, תומך של ארגון דאעש, במעורבות בפעולות טרור וברצח חבר הפרלמנט הבריטי דיוויד איימס בחודש אוקטובר 2021, **וגזר** עליו מאסר עולם.

13 באפריל, **Guardian**.

ב-16 באפריל **הודיעה** ונצואלה כי בכוונתה לנהל בעצמה את החקירה שנפתחה בעניינה בבית הדין הפלילי הבינלאומי בחודש נובמבר 2021, ואשר עוסקת בחשדות לביצוע פשעים כנגד האנושות בהקשר של ההפגנות נגד השלטון במדינה החל מחודש אפריל 2017, וביקשה להקפיא את החקירה בבית הדין. בהמשך לכך, ב-20 באפריל **הודיע** תובע בית הדין, קארים חאן, כי בכוונתו לבקש מבית הדין, במהירות האפשרית, אישור לחדש את החקירה, מכיוון שלא הוצג מידע חדש המצדיק שלא לבצע חקירה מכוח עיקרון המשלימות.

21 באפריל, **Reuters**.

ב-25 באפריל **הודיע** תובע בית הדין הפלילי הבינלאומי, קארים חאן, כי משרדו יצטרף לצוות חקירה משותף עם אוקראינה, פולין וליטא, תחת חסות של סוכנות האיחוד האירופי לשיתוף פעולה במשפט הפלילי (Eurojust), לחקירת פשעי מלחמה שמבוצעים באוקראינה.

25 באפריל, **Reuters**.

ב-28 באפריל **הגיש** תובע בית הדין הפלילי הבינלאומי, קארים חאן, למועצת הביטחון של האו"ם, דוח עיתי בדבר פעולות משרד התביעה במסגרת החקירה שנפתחה בלוב, בעקבות הפניית מועצת הביטחון בשנת 2011. הדוח כולל אסטרטגיה מחודשת של משרד התביעה בניהול החקירה.

29 באפריל, **נאום** התובע בפני מועצת הביטחון.

מאי:

ב-9 במאי **הגיש** בית הדין הפלילי הבינלאומי לאסיפת המדינות החברות את הדוח הסטטיסטי השנתי בדבר מדדי הביצוע המרכזיים (Key Performance Indicators) של בית הדין בשנת 2021.

ב-30 במאי הרשיע בית משפט באירלנד את ליסה סמית', קצינה לשעבר בצבא אירלנד אשר נסעה לסוריה בשנת 2014, בחברות בארגון הטרור דאעש וגיוס כספים עבור הארגון.

יוני:

ב-15 ביוני הודיע בית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC) על הפסקת ההליכים נגד מחמוד אל-ורפאלי עקב מותו. אל-ורפאלי, מפקד לשעבר במיליציה חמושה בלוב, נחשד בביצוע פשעי מלחמה בין השנים 2016-2018.

ב-16 ביוני גזר הטריבונל המיוחד ללבנון (STL) מאסר עולם על שני פעילי חיזבאללה אשר הורשעו במעורבות ברצח ראש ממשלת לבנון לשעבר רפיק אל-חרירי ו-21 בני אדם נוספים בשנת 2015. המשפט נערך שלא בפניהם.
16 ביוני, Reuters.

ב-24 ביוני הודיע תובע בית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC), כרים חאן, כי פנה לערכאת קדם המשפט בבקשה לחדש את החקירה שנפתחה בעניינה של הפיליפינים בחודש ספטמבר 2021, לאחר שמצא כי ההליכים שמתקיימים בפיליפינים אינם מספקים.
25 ביוני, Reuters.

יולי:

ב-14 ביולי הרשיע בית משפט בשוודיה את חמיד נורי, בכיר לשעבר במערכת המשפט האיראנית, בביצוע פשעי מלחמה בשל חלקו בהוצאות להורג המוניות ועינויים של אסירים פוליטיים בשנת 1988 באיראן, וגזר עליו מאסר עולם.
14 ביולי, Reuters.

ב-15 ביולי פרסם ממשל בידן את האסטרטגיה האמריקאית הראשונה למניעה ותגובה למעשים נפשעים (Atrocities).
15 ביולי, הודעת מחלקת המדינה האמריקאית.

ב-29 ביולי הרשיע בית משפט פדרלי בארצות הברית את מוחמד ח'ליפה בסיוע לארגון דאעש, בשל חלקו במערכת התעמולה של הארגון וכן בהשתתפות בהוצאות להורג, וגזר עליו מאסר עולם.
29 ביולי, Washington Post.

ספטמבר:

ב-7 בספטמבר הודיע בית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC) על הפסקת ההליכים כנגד אל-תוהאמי מוחמד חאלד, לשעבר מפקד בצבא לוב וראש הסוכנות לביטחון פנים (ISA), עקב מותו. אל-תוהאמי נחשד בביצוע פשעי מלחמה בשנת 2011, אגב פעולות לדיכוי ההפגנות שפרצו ברחבי המדינה.

ב-7 בספטמבר הודיע תובע בית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC), כרים חאן, על הצטרפות רשמית של משרד התביעה לצוות בין מדינתי, לצד איטליה, הולנד, בריטניה וספרד, במטרה לסייע בחקירות של פשעים כנגד מהגרים ופליטים בלוב.

ב-21 בספטמבר פרסמו תובע בית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC), כרים חאן, וסוכנות האיחוד האירופי לשיתוף פעולה במשפט הפלילי (Eurojust), מסמך הנחיות מעשיות לארגוני חברה אזרחית בדבר תיעוד פשעים.

ב-26 בספטמבר נפתח בבית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC) משפטו של מחמת סעיד עבד אלקאני, מפקד בכיר במיליציה המוסלמית סלקה (Seleka). סעיד מואשם בביצוע פשעי מלחמה ופשעים כנגד האנושות בשנת 2013, אגב העימות המזוין בין מיליציות אתניות ברפובליקה המרכז אפריקאית. לניתוח ההאשמות בהקשר של רדיפה על בסיס מגדרי ראו: אדריאן רינגין, 29 בספטמבר, *Opinio Juris*.

אוקטובר:

ב-7 באוקטובר נכנס לתוקף קוד אתי מעודכן בבית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC). הקוד אומץ על ידי שופטי בית הדין בחודש ספטמבר 2022. 7 באוקטובר, הודעת בית הדין.

ב-14 באוקטובר הודיע בית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC) על הפסקת ההליכים כנגד פול גישרו עקב מותו. גישרו, עו"ד קנייתי אשר המשפט בעניינו היה בעיצומו, הואשם בשנת 2015 בשיבוש הליכי משפט, בין היתר באמצעות שוחד ואיומים, אגב משפטם של ויליאם רוטו וג'ושוע סאנג. גישרו היה משוחרר בערבות במהלך משפטו ומצא את מותו בקנייה בחודש שעבר. לדיון ותמיכה בנקיטת הליכים נוספים בבית הדין לאחר מותו של גישרו ראו: גורן סלויטר ותומס המילטון, 17 באוקטובר, *EJIL: Talk!*.

ב-31 באוקטובר אישרה ערכאת קדם המשפט של בית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC) לתובע בית הדין, כרים חאן, לחדש את החקירה שנפתחה ב-5 במרץ 2020, בנוגע לפשעי מלחמה ופשעים כנגד האנושות שבוצעו באפגניסטן החל מה-1 במאי 2003. 31 באוקטובר, הודעת בית הדין; 31 באוקטובר, *Reuters*.

נובמבר:

ב-1 בנובמבר הודיע תובע בית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC), כארים קאן, כי ביקש אישור מערכאת קדם המשפט לחדש את החקירה שנפתחה בחודש נובמבר 2021 ועוסקת בחשדות לביצוע פשעים

כנגד האנושות על ידי השלטונות בוונצואלה החל מחודש אפריל 2017, אגב ההפגנות שנערכו במדינה כנגד השלטון.

ב-3 בנובמבר הרשיע בית משפט בצרפת את קונטי קמרה, מפקד לשעבר בארגון מורדים שפעל בליבריה (ULIMO), בביצוע פשעים כנגד האנושות בזמן מלחמת האזרחים הליברית הראשונה, בין השנים 1989-1997, וגזר עליו מאסר עולם. [Guardian](#), 3 בנובמבר.

ב-17 בנובמבר הרשיע בית משפט בהולנד שני סוכני מודיעין רוסים ואזרח אוקראיני בגין רצח 298 נוסעי המטוס המלזי שהופל בחבל דונבאס שבאוקראינה בשנת 2014, וגזר עליהם מאסרי עולם. ההליך התקיים בהעדרם. בית הדין קבע כי לרוסיה הייתה שליטה כוללת על הכוחות הבדלניים הפרו-רוסיים בחבל.

17 בנובמבר, [Guardian](#). לדיון בפסק הדין בהקשר של העימות המזויין במזרח אוקראינה ראו: לכזר ינב, 7 בדצמבר, [EJIL: Talk!](#); לניתוח פסק הדין וההשפעה על ההליכים כנגד רוסיה בבית הדין האירופי לזכויות אדם ראו: גיואל טרמפרט, 12 בדצמבר, [EJIL: Talk!](#); לדיון בשאלת האחריות הכוללת של רוסיה ראו: מריקה דה הון, 19 בדצמבר, [Just Security](#).

ב-24 בנובמבר הודיע תובע בית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC), כארים קאן, כי ביקש מערכאת קדם המשפט לקיים את הליך אישור האישומים בעניינו של ג'וזף קוני במעמד צד אחד. כנגד קוני, מייסד ומפקד ארגון המורדים "צבא ההתנגדות של האל" (LRA) הפועל באוגנדה, הוצא צו מעצר בשנת 2005 בחשד לביצוע מגוון רחב של פשעי מלחמה ופשעים כנגד האנושות. מדובר בפעם הראשונה שבה תובע בית הדין מבקש לקיים הליך אישור אישומים בהעדר החשוד.

ב-31 באוקטובר הרשיע הטריבונל הפלילי המיוחד (SCC) שהוקם ברפובליקה המרכז אפריקאית שלושה נאשמים בביצוע פשעי מלחמה ופשעים כנגד האנושות בשנת 2019. מדובר במשפט הראשון נערך בטריבונל המיוחד.

דצמבר:

ב-5 בדצמבר פרסם תובע בית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC), כארים קאן, את הדוח השנתי של משרד התביעה.

5 בדצמבר, הודעת משרד התביעה. לניתוח הדוח ומדיניות תובע בית הדין ראו: פנינה שרביט ברוך ואורי בארי, 28 בדצמבר, [INSS](#).

ב-7 בדצמבר פרסם תובע בית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC), כארים קאן, נייר מדיניות בדבר פשעים על בסיס רדיפה מגדרית. 7 בדצמבר, הודעת משרד התביעה.

ב-15 בדצמבר **דחתה** ערכאת הערעור של בית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC) את ערעורו של דומיניק אוגונו, מפקד בכיר לשעבר בצבא ההתנגדות של האל (LRA), ארגון גרילה הפועל באוגנדה, כנגד הרשעתו בשנת 2021 בביצוע 61 פשעי מלחמה ופשעים כנגד האנושות, ו-25 שנות המאסר שהוטלו עליו.

לניתוח ההחלטה ראו: ג'ון קובון, 5 בינואר, [EJIL: Talk!](#).

ב-16 בדצמבר **הודיע** תובע בית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC), כאריס קאן, על סיום שלב החקירה, בחקירה שנפתחה בשנת 2016 ועוסקת בפשעים אגב העימות בין רוסיה לגאורגיה בשנת 2008. קאן ציין כי לא ייבחנו עוד כיווני חקירה חדשים, אך יימשכו שיתוף הפעולה עם הרשויות המקומיות ותמיכה בהליכים המדינתיים. מדובר בפעם הראשונה ששלב החקירה מסתיים בהליך בבית הדין.

ב-16 בדצמבר **הודיע** תובע בית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC), כאריס קאן, על סיום שלב החקירה, בשתי החקירות שנפתחו ברפובליקה המרכז אפריקאית, הראשונה שעוסקת בפשעים אגב העימותים במדינה בין השנים 2002-2003, והשנייה בפשעים מאז שנת 2012. קאן ציין כי לא ייבחנו עוד כיווני חקירה חדשים, אך יימשכו שיתוף הפעולה עם הרשויות המקומיות ותמיכה בהליכים המדינתיים.

ב-16 בדצמבר **הרשיע** בית המשפט המיוחד של קוסובו לענייני מלחמה (KSC) את סלאח מוסטפה, מפקד לשעבר בארגון הגרילה האלבני "צבא השחרור של קוסובו" (KLA), בביצוע פשעי מלחמה במהלך המלחמות בבלקן בשנות ה-90, וגזר עליו 26 שנות מאסר. מדובר בפסק הדין הראשון שניתן בבית משפט זה.

16 בדצמבר, **הודעת בית המשפט**.

ב-20 בדצמבר **הרשיע** בית משפט בגרמניה את אירמגרד פורכר, אישה בת 97 אשר שימשה בצעירותה כמזכירה במחנה הריכוז הנאצי שטוטהוף, בסיוע לרצח של 10,505 בני אדם, וגזר עליה שנתיים מאסר על תנאי.

20 בדצמבר, [Reuters](#).

זכויות אדם

ינואר:

ב-26 בינואר **חתם** הנשיא ביידן על צו מינהלי שהופך הטרדה מינית לעבירה בפני עצמה תחת קוד החוקים הצבאי (UCMJ), וכן מחזק את ההתמודדות של הצבא עם עבירות אלימות במשפחה ועבירות הפצת תמונות וסרטונים אינטימיים.

26 בינואר, [The Hill](#).

מרץ:

ב-22 במרץ הרשיע בית משפט במוסקבה את מבקר המשטר אלכסיי נבלני בגין הונאה רחבת היקף וביזיון בית משפט, אגב טענות לשימוש אישי בכספי תרומות, וגזר עליו 9 שנות מאסר וקנס, המתווספים ל-32 חודשי המאסר שהוטלו עליו בחודש פברואר 2021.
22 במרץ, Guardian.

אפריל:

ב-8 באפריל ביטלה רוסיה את הרישום של 15 ארגונים זרים הפועלים במדינה, כולל ארגוני זכויות האדם אמנסטי אינטרנשיונל ו-Human Rights Watch.

ב-12 באפריל פרסמה מחלקת המדינה של ארצות הברית את הדוח השנתי בדבר מצב זכויות האדם בעולם לשנת 2021.

ב-25 באפריל הרשיע בית משפט בטורקיה את הפילנטרופ הטורקי אוסמן קוואלה בניסיון להדיח את המשטר באמצעות מימון הפגנות בשנת 2013, וגזר עליו מאסר עולם ללא אפשרות חנינה. מדינות וארגונים רבים, כולל ארצות הברית והאיחוד האירופי גינו את פסק הדין וקראו לשחררו המיידי.
25 באפריל, Guardian.

ב-29 במרץ פרסם ארגון אמנסטי אינטרנשיונל את הדוח השנתי בדבר מצב זכויות האדם בעולם לשנת 2021.

מאי:

ב-16 במאי הודיע הטאליבן על סגירת חמישה גופים העוסקים בזכויות אדם במדינה, כולל הוועדה לזכויות אדם.

יוני:

ב-2 ביוני פרסמה הוועדה האינטר-אמריקאית לזכויות אדם (IACHR) את הדוח השנתי לשנת 2021.
2 ביוני, הודעת הוועדה.

ב-2 ביוני פרסם משרד הנציב העליון של האו"ם לזכויות אדם (OHCHR) את הדוח השנתי לשנת 2021.

ב-14 ביוני קבע בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) כי חוק הסוכנים הזרים ברוסיה, אשר מחייב רישום של ארגונים הפעילים פוליטית אשר מקבלים מימון זר ומטיל עליהם מגבלות שונות, אינו כולל הגדרות מדויקות ומפורש באופן נרחב, ואינו מידתי.

14 ביוני, הודעת בית הדין; 14 ביוני, Reuters. לניתוח פסק הדין ודיון בחשיבותו ראו: פלוריאן קרינר, 21 ביוני, EJIL: Talk!.

יולי:

ב-6 ביולי קבע בית המשפט העליון של בריטניה כי העסקה בתנאים המהווים עבדות מודרנית עולה כדי "פעילות מסחרית" מחוץ לתפקיד רשמי, המהווה חריג לעקרון החסינות הדיפלומטית. זאת, אגב דיון בתביעה של מהגרת ממוצא פיליפיני אשר הובאה ועבדה בתנאי עבדות מודרנית בביתו של דיפלומט סעודי בבריטניה.

6 ביולי, הודעת בית המשפט; 6 ביולי, Guardian. לניתוח ההחלטה ראו: כריס סטיבן, 11 ביולי, EJIL: Talk!.

ב-11 ביולי קבע בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) כי טורקיה הפרה את האמנה, כאשר לא קיימה את החלטת בית הדין מחודש דצמבר 2019 שהורתה על שחרורו של הפילנטרופ הטורקי אוסמן קוואלה (קוואלה הורשע בחודש אפריל 2022 בניסיון להדיח את המשטר באמצעות מימון הפגנות ונגזר עליו מאסר עולם ללא אפשרות חנינה).
11 ביולי, Reuters.

ב-14 ביולי פרסמה מטא (לשעבר פייסבוק) את דוח זכויות האדם הראשון שלה ביחס לתקופה שבין חודש ינואר 2020 עד דצמבר 2021.
15 ביולי, Reuters.

אוגוסט:

ב-31 באוגוסט פרסמה הנציבה העליונה של האו"ם לזכויות אדם, מישל בצ'לט, דוח במסגרתו נמצא כי המשטר הסיני הפר באופן נרחב את זכויות האדם של המיעוט האויגורי וקהילות טורקיות אחרות במחוז שינג'יאנג, בין היתר באמצעות מעצרים שרירותיים המוניים, עינויים ורדיפה דתית, וייתכן כי ההפרות עולות כדי פשעים נגד האנושות.

31 באוגוסט, הודעת האו"ם; 31 באוגוסט, Reuters. לניתוח הדוח ודיון בצורך של הקהילה הבינלאומית לנקוט תגובה ראו: סופי ריצ'רדסון, 8 בספטמבר, Just Security; לניתוח הדוח ודיון בהשפעה שלו ראו: אריה נייר, 14 בספטמבר, Just Security.

ספטמבר:

ב-14 בספטמבר קבע בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) כי צרפת הפרה את האמנה כאשר דחתה בקשות לפעול להחזיר למדינה (repatriate) שתי אזרחיות שנסעו בשנת 2014 לסוריה והצטרפו לדאעש, ובמהלך שהותן נולדו להן ילדים, וכעת מוחזקות במחנות מעצר בצפון סוריה המנוהלים על ידי הכוחות הכורדים. בית הדין הורה לצרפת לבחון שוב את הבקשות.

14 בספטמבר, [Reuters](#); 14 בספטמבר, [Guardian](#). לניתוחים של ההחלטה ראו: פיונאלה אלואין ואן שרבורד, 22 בספטמבר, [Just Security](#); סיפריאן פלוזין, 5 באוקטובר, [Lawfare](#); לניתוח ההחלטה בהיבט של סמכות שיפוט אקס-טריטוריאלית ראו: אניק פיינבורג, 14 באוקטובר, [EJIL: Talk!](#).

אוקטובר:

ב-7 באוקטובר **אימצה** מועצת זכויות האדם של האו"ם החלטה במסגרתה הורתה על הקמת דווח מיוחד לענייני זכויות אדם ברוסיה.
7 באוקטובר, **הודעת המועצה**; 7 באוקטובר, [Reuters](#).

ב-13 באוקטובר **אימץ** הפרלמנט הטורקי תיקון לחוק התקשורת במסגרתו נקבע כי ניתן להטיל עד 3 שנות מאסר על אדם שהורשע בהפצת מידע כוזב (fake news). כנגד החוק נמתחה **ביקורת** ונטען כי הוא מנוסח באופן רחב, ומהווה סכנה מהותית לפגיעה בחופש הביטוי במדינה.
13 באוקטובר, [Guardian](#).

ב-13 באוקטובר **קבע** בין הדין האירופי לצדק (CJEU) כי ככלל, איסור שמטיל מקום עבודה על עטיית סממנים דתיים, פילוסופיים או רוחניים, לא מהווה אפליה, כל עוד הוא חל באופן שווה על כלל העובדים. כאשר בפועל דת אחת מופלית בעקבות האיסור, על מקום העבודה להוכיח כי יש צורך אמיתי באיסור.
13 באוקטובר, **הודעת בית הדין**; 13 באוקטובר, [Reuters](#).

ב-18 באוקטובר **קבע** בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) כי גרמניה הפרה את האמנה, כאשר לא ערכה בדיקה מספקת ביחס לטענות לתיוג אתני על ידי המשטרה, אגב בקשה להציג מסמכי זיהוי מאזרח גרמני ממוצא הודי במהלך נסיעה ברכבת, אשר נטען כי הוא ובתו היו היחידים שנבדקו בשל מוצאם האתני.
18 באוקטובר, **הודעת בית הדין**.

ב-18 באוקטובר **קבע** בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) כי ספרד לא הפרה את האמנה, כאשר ניהלה בדיקה מספקת, כגון ביקורת שיפוטית וזכות ערעור, ביחס לטענות לתיוג אתני על ידי המשטרה, אגב בקשה להציג מסמכי זיהוי מאזרח ממוצא פקיסטני שנעצר ברחוב, אשר נטען כי בוצעה בשל מוצאו האתני.
18 באוקטובר, **הודעת בית הדין**.

נובמבר:

ב-10 בנובמבר **קבע** בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) כי הונגריה הפרה את הזכות לשוויון והזכות לבחור של בני מיעוטים לאומיים במדינה, כאשר שיטת הבחירות בשנת 2014, אשר כללה מנגנון שמיועד להבטיח כי בני מיעוטים יזכו לייצוג, הגבילה למעשה את ייצוגם הפוליטי.

10 בנובמבר, הודעת בית הדין.

ב-24 בנובמבר אימצה מועצת זכויות האדם של האו"ם החלטה במסגרתה הביעה דאגה מהתנהלות המשטר האיראני סביב ההפגנות במדינה והורתה על הקמת ועדת בדיקה עצמאית אשר תחקור חשדות להפרות זכויות אדם כלפי המפגינים.
24 בנובמבר, Reuters ; 24 בנובמבר, The Hill.

דצמבר:

ב-8 בדצמבר קבע בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) כי אוקראינה הפרה את האמנה כאשר הזינה בכפייה אסיר ששבת רעב במחאה על תנאי כליאתו ויחס הסוהרים, ללא בחינת חלופות ראיות.
8 בדצמבר, הודעת בית הדין.

ב-14 בדצמבר אימצה המועצה הכלכלית-חברתית של האו"ם (ECOSOC) החלטה במסגרתה הורתה להדיח את איראן מוועדת האו"ם למעמד האישה (CSW).
14 בדצמבר, הודעת האו"ם ; 14 בדצמבר Guardian.

ב-14 בדצמבר הרשיע בית משפט בטורקיה את ראש עיריית איסטנבול ויריבו של הנשיא ארדואן, אקרים אימאמאולו, בהעלבת עובדי ציבור, אגב כינויים של חברי ועדת הבחירות כ"טיפשים" אחרי שבוטל ניצחונו בבחירות לעירייה בשנת 2019. על אימאמאולו נגזר עונש מאסר של שנתיים ושבעה חודשים ונאסר עליו להשתתף בפעילות פוליטית. אימאמאולו ערער על גזר הדין.
14 בדצמבר, Guardian.

סייבר, טכנולוגיה ופרטיות

ינואר:

ב-11 בינואר קבע בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) כי בולגריה הפרה את האמנה, כאשר לא קיימה פיקוח משפטי מספק ביחס להחלטות על מתן צווים למעקב, ובשל היעדר רגולציה ברורה על אחסון, גישה והשמדה של נתוני מעקב, בהתאם לחוק אמצעי המעקב המיוחדים. החוק מאפשר מעקב סודי אחר אזרחי בולגריה באמצעים אלקטרוניים וכן ניטור של התקשורת הפרטית שלהם. בית הדין הורה לבולגריה לתקן את ההפרה.
11 בינואר, Reuters.

ב-19 בינואר חתם הנשיא ביידן על מזכר בנושא ביטחון לאומי (MSM) הקובע סטנדרט גבוה יותר של אבטחת סייבר, במטרה לחזק את אבטחת הסייבר של מערכות הביטחון הלאומי, מחלקת ההגנה וקהילת המודיעין.
19 בינואר, הודעת הבית הלבן ; 19 בינואר, Reuters ; 19 בינואר, The Hill.

מרץ:

ב-1 במרץ **קיבל** בית משפט בגרמניה עתירות שהגישו חברת מטא (לשעבר פייסבוק) וגוגל כנגד תיקון חוק משנת 2020, המורה לרשתות חברתיות להעביר מידע לרשויות אודות משתמשים שפרסמו ביטויי שנאה (hate speech) או תוכן לא חוקי מסוים, וקבע כי הוא מפר בחלקו את הדין האירופי.

ב-24 במרץ **סיכמו** נציגים של הפרלמנט והמועצה האירופית על סעיפי חוק השווקים הדיגיטליים (Digital Markets Act) אשר כולל אסדרה נרחבת של פעילות ענקיות הטכנולוגיה כגון אמזון, מטא (לשעבר פייסבוק), גוגל ואפל, במטרה לצמצם את כוח השוק שלהן. הצעת החוק צריכה להשלים את כללי הליכי החקיקה בטרם תיכנס לתוקף.
25 במרץ, **Reuters**; 25 במרץ, **Guardian**.

ב-25 במרץ **הודיעו** ארצות הברית והאיחוד האירופי כי הגיעו להסכמות עקרוניות בדבר הסדר חדש להעברת מידע אישי ביניהם. זאת, לאחר שבחודש יולי 2020 **קבע** בית הדין לצדק של האיחוד האירופי (CJEU) כי ההסדר הקודם, "מגן הפרטיות", לא עומד בדרישות האסדרה האירופית בדבר הגנת המידע (GDPR).
25 במרץ, **Reuters**.

אפריל:

ב-5 באפריל **קבע** בית הדין האירופי לצדק (ECJ) כי הדין האירופי אוסר על מדינות האיחוד לשמור באופן כללי וחסר הבחנה נתוני מיקום ורשת של מכשירים אלקטרוניים של אנשים, במסגרת המאבק בפשיעה חמורה. בית הדין קבע כי ניתן לשמור נתונים אלו, במקרים חריגים ותחת הגבלות כגון תחימה בזמן.
5 באפריל, **הודעת בית הדין**; 5 באפריל, **Reuters**; 5 באפריל, **Guardian**.

ב-26 באפריל **פסל** בית המשפט החוקתי של גרמניה מספר סעיפים בתיקון לחוק ההגנה על החוקה של מדינת בוואריה, שעוסקים במעקבים, חיפוש מידע ושימוש בו על ידי שירותי הביטחון, לאור היותם בלתי חוקתיים ופוגעים בזכויות יסוד.

מאי:

ב-12 במאי **חתמו** 22 מדינות, ביניהן ארצות הברית, יפן וכמחצית ממדינות האיחוד האירופי, על **הפרוטוקול השני** לאמנה בנושא פשעי סייבר (אמנת בודפשט), אשר נועד להגביר את שיתוף הפעולה והחובות המוטלות על המדינות.
לניתוח הפרוטוקול וביקורת עליו בהקשר של הפגיעה בפרטיות ראו: תמיר ישראל וקטיצה רודריגז, 13 במאי, **Just Security**.

ב-19 במאי התייחסה התובעת הכללית של בריטניה, סואלה ברוורמן, בנאום שנשאה בציטהאם האוס, לעמדת בריטניה בנוגע להיבטים מסוימים של החלת המשפט הבינלאומי במרחב הסייבר. לניתוח הנאום ועמדת בריטניה ראו: מייק שמיט, 24 במאי, [EJIL: Talk!](#).

ב-23 במאי הוציא בית משפט פדרלי לערעורים בארצות הברית צו מניעה זמני כנגד מרבית הוראות חוק בפלורידה המגביל בצורה משמעותית את יכולת הפיקוח של רשתות חברתיות על תכנים שמתפרסמים בפלטפורמה שלהן, ואוסר עליהן, בין היתר, לחסום או להסיר תכנים במקרים רבים, וכן מטיל עליהם חובת נוספות כגון שקיפות ודיווח. בתוך כך, ב-31 במאי הורה בית המשפט העליון של ארצות הברית על השהיית כניסתו לתוקף של חוק דומה בטקסס עד להכרעה בעתירה שהוגשה כנגדו.

23 במאי, [Reuters](#); 31 במאי, [Politico](#); 1 ביוני, [Guardian](#). לניתוח ההחלטה בעניין פלורידה ראו: אלן רוזנשטיין, 1 ביוני, [Lawfare](#).

יוני:

ב-16 ביוני פרסמה ועדת המשפט של מחוז אונטריו בקנדה (LCO) דוח הכולל המלצות בנוגע לשימוש בבינה מלאכותית בתהליכי קבלת החלטות של רשויות המנהל. 16 ביוני, [תקציר הדוח](#).

יולי:

בחודש אפריל פרסמה קנדה עמדה רשמית בנוגע להחלת המשפט הבינלאומי במרחב הסייבר. לניתוח עמדת קנדה ראו: מייק שמיט, 14 ביולי, [EJIL: Talk!](#).

ספטמבר:

ב-16 בספטמבר קבע בית משפט פדרלי לערעורים בארצות הברית כי חוק בטקסס המגביל בצורה משמעותית את יכולת הפיקוח של רשתות חברתיות על תכנים שמתפרסמים בפלטפורמה שלהן, ואוסר עליהן, בין היתר, לחסום או להסיר תכנים במקרים רבים, וכן מטיל עליהם חובת נוספות כגון שקיפות ודיווח, חוקתי.

16 בספטמבר, [Reuters](#); 16 בספטמבר, [Washington Post](#).

ב-20 בספטמבר קבע בית הדין האירופי לצדק (CJEU) כי הדין המדינתי בצרפת וגרמניה המאפשר שמירה כללית וחסרת הבחנה של נתוני תקשורת סותר את הדין האירופי. בית הדין קבע כי ניתן לשמור נתוני תקשורת במקרים מסוימים כגון לצורך העמדה לדין בגין עבירות פליליות חמורות או מניעת סיכון ספציפי לביטחון המדינה.

20 בספטמבר, [Reuters](#).

אוקטובר:

ב-3 באוקטובר קבע בית המשפט העליון של ארצות הברית כי הוא ידון בשתי עתירות במסגרתן הוא מתבקש לדון בשאלת החסינות הניתנת לחברות המדיה החברתית, בהתאם לסעיף 230 לחוק ההגיונות בתקשורת האמריקאי (Communications Decency Act), מתביעות בכל הנוגע לתוכן שפורסם בפלטפורמות שלהן על ידי משתמשים.

3 באוקטובר, Reuters; 3 באוקטובר, Washington Post.

ב-4 באוקטובר פרסם הממשל האמריקאי מסמך מגילת זכויות לשימוש בבינה מלאכותית (Blueprint for an AI Bill of Rights), ובו כלולות המלצות לארגונים כיצד לשמור על זכויות בשימוש בתוכנות מבוססות בינה מלאכותית.

4 באוקטובר, הודעת הבית הלבן; 4 באוקטובר, Reuters. לניתוח וביקורת על המסמך ראו: אלכס אנגלר, 7 באוקטובר, Lawfare.

ב-7 באוקטובר חתם הנשיא ביידן על צו מינהלי בדבר שיפור אמצעי ההגנה לפעולות הסייבר (מודיעין אותות), אשר נועד, בין היתר, לקדם את ההסדרה המחודשת של העברת מידע אישי בין האיחוד האירופי לארצות הברית. זאת, לאחר שבחודש יולי 2020 קבע בית הדין לצדק של האיחוד האירופי (CJEU) כי ההסדר הקודם, "מגן הפרטיות", לא עומד בדרישות האסדרה האירופית בדבר הגנת המידע (GDPR).

7 באוקטובר, Reuters; 7 באוקטובר, Washington Post. לניתוחים של הצו ומשמעותו ראו: קיילב גיונסון ויאנג ליו, 14 באוקטובר, Lawfare; אליזבת' גוטיין, 31 באוקטובר, Just Security; אשלי גורסקי, 4 בנובמבר, Just Security.

ב-12 באוקטובר אומץ באיחוד האירופי חוק השוקים הדיגיטליים (DMA), וב-27 באוקטובר אומץ חוק השירותים הדיגיטליים (DSA). החוקים קובעים, בין היתר, כללים בדבר התנהגות אנטי תחרותית ותוכן לא חוקי, ומהווים רגולציה מקיפה של תחום הדיגיטל. החוקים נכנסו לתוקף במהלך חודש נובמבר, ואכיפתם תחל במועד מאוחר יותר, לאחר תקופת הסתגלות בת מספר חודשים.

31 באוקטובר, הודעת האיחוד; 16 בנובמבר, הודעת האיחוד. לניתוח ה-DMA וההשפעה על זכויות אדם ראו: מולי לנד ולורנס הלפר, 27 באוקטובר, Lawfare.

נובמבר:

ב-3 בנובמבר קבע בית המשפט החוקתי הפדרלי של גרמניה כי סעיפים בחוק המתיר לשירותי הביטחון במדינה לשתף מידע במקרים מסוימים עם המשטרה ורשויות התביעה, אינם חוקתיים. שכן הם לא מידתיים ומפרים את עקרון הבהירות המשפטית.

ב-22 בנובמבר פרסם משרד ההגנה האמריקאי את פרדיגמת המשרד לאבטחת סייבר, המבוססת על אסטרטגיית "אפס אמן".

ב-28 בנובמבר אימץ האיחוד האירופי דירקטיבה חדשה להגנת סייבר בתשתיות חשובות כגון אנרגיה, תחבורה, בנקאות, בריאות, חלל ותשתיות דיגיטליות, אשר מציבה רף גבוה יותר של פיקוח ואכיפה רגולטוריים.
28 בנובמבר, הודעת האיחוד האירופי.

דצמבר:

ב-29 בדצמבר פרסמה פולין עמדה רשמית בנוגע להחלת המשפט הבינלאומי במרחב הסייבר. לניתוח עמדת פולין ראו: פשמיסלאב רוגוסקי, 18 בינואר, [Just Security](#).

מדיניות ביטחונית וצעדים ביטחוניים

ינואר:

ב-27 בינואר אימצה מועצת הביטחון את החלטה 2618 (2022) במסגרתה האריכה בחצי שנה את המנדט של כוח שמירת השלום של האו"ם בקפריסין (UNFICYP).

ב-31 בינואר אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2619 (2022) במסגרתה האריכה בשלושה חודשים את המנדט של כוח התמיכה של האו"ם בלוב (UNSMIL).

מרץ:

ב-15 במרץ אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2625 (2022) במסגרתה האריכה בשנה את המנדט של משלחת האו"ם לדרום סודן (UNMISS).
15 במרץ, הודעת מועצת הביטחון.

ב-17 במרץ אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2626 (2022) במסגרתה האריכה בשנה את המנדט של משלחת הסיוע של האו"ם לאפגניסטן (UNAMA).
17 במרץ, הודעת מועצת הביטחון.

אפריל:

ב-29 באפריל אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2629 (2022) במסגרתה האריכה בשלושה חודשים את המנדט של משלחת הסיוע של האו"ם ללוב (UNSMIL).
29 באפריל, הודעת מועצת הביטחון.

מאי:

ב-12 במאי אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2630 (2022) במסגרתה האריכה בחצי שנה את המנדט של כוח הביטחון הזמני של האו"ם למחוז אביי (UNISFA). המחוז נמצא במחלוקת בין סודן לדרום סודן.
ב-12 במאי, הודעת מועצת הביטחון.

ב-18 במאי הגישו פינלנד ושוודיה בקשה רשמית להצטרף לברית נאט"ו.
ב-18 במאי, Reuters. לדיון בהצטרפות פינלנד ראו: לאלה איספהאני, 12 במאי, Just Security.

ב-18 במאי פרסם המפקח הכללי המיוחד האמריקאי לשיקום אפגניסטן (SIGAR) דוח ביניים בנוגע לגורמים שהובילו לקריסת כוחות ההגנה והביטחון הלאומיים של אפגניסטן.

ב-20 במאי הגישה מועצת הביטחון של האו"ם לעצרת הכללית את הדוח השנתי שלה, המסכם את פעילות המועצה והגופים הכפופים לה בשנת 2021.

ב-26 במאי אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2632 (2022) במסגרתה האריכה את המנדט של כוח הסיוע של האו"ם לסומליה (UNSOM) עד חודש אוקטובר 2022.
ב-26 במאי, הודעת מועצת הביטחון.

יוני:

ב-3 ביוני אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2635 (2022) במסגרתה האריכה בשנה את האישור שניתן למדינות לערוך מול חופי לוב בדיקה לכלי שיט, שיש חשד כי הם משמשים להפרת אמברגו הנשק שהוטל על המדינה.
ב-3 ביוני, הודעת מועצת הביטחון.

ב-3 ביוני אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2636 (2022) במסגרתה האריכה בשנה את המנדט של כוח הסיוע המשולב של האו"ם לסודן (UNITAMS).
ב-3 ביוני, הודעת מועצת הביטחון.

ב-28 ביוני חתמו טורקיה, פינלנד ושוודיה, במהלך פסגת נאט"ו, על מזכר הבנות (MoU) בנושאים כגון מאבק בטרור ופשע מאורגן, ואשר מנטרל את התנגדות טורקיה לצירוף המדינות לברית נאט"ו.
ב-28 ביוני, Reuters; 28 ביוני, Guardian. לניתוח המזכר ודיון בהצטרפות פינלנד ושוודיה לנאט"ו ראו: מייק שמיט, 30 ביוני, Articles of War; לניתוח המזכר וביקורת עליו בהקשר של העדר ההגנה על זכויות אדם ראו: אנדריאה מריה פליקוני, 6 ביולי, EJIL: Talk!; לדיון בהצטרפות פינלנד לנאט"ו ראו: מינה אלנדר, 7 ביולי, Lawfare.

ב-29 ביוני אימצו המדינות החברות בברית נאט"ו קונספט אסטרטגי (Strategic Concept) מעודכן, המנחה את פעילות הארגון.
29 ביוני, הודעת נאט"ו. לדיון בקונספט האסטרטגי בהקשר של שיפור הגישה והיכולות הדיגיטליות ראו: כריס דולן, 8 ביוני, [Just Security](#).

ב-29 ביוני אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2640 (2022) במסגרתה האריכה בשנה את המנדט של כוח המשימה המשולב של האו"ם למאלי (MINUSMA).
29 ביוני, הודעת מועצת הביטחון. לדיון ביעילות והרלוונטיות של כוח האו"ם במאלי ראו: שון סמית', 16 ביוני, [Just Security](#).

יולי:

ב-12 ביולי אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2642 (2022) במסגרתה האריכה בחצי שנה העברה של סיוע הומניטרי לסוריה דרך מעבר באב אלהוא בגבול עם טורקיה.

ב-15 ביולי אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2645 (2022) במסגרתה האריכה בשנה את המנדט של המשרד המשולב של האו"ם בהאיטי (BINUH).

ב-28 ביולי אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2647 (2022) במסגרתה האריכה בשלושה חודשים את המנדט של כוח התמיכה של האו"ם בלוב (UNSMIL).

ב-28 ביולי אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2646 (2022) במסגרתה האריכה עד ינואר 2023 את המנדט של כוח שמירת השלום של האו"ם בקפריסין (UNFICYP).

ספטמבר:

ב-15 בספטמבר אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2651 (2022) במסגרתה האריכה בשנה את המנדט של צוות החקירה לקידום האחריות לפשעים שבוצעו על ידי דאעש בעיראק (UNITAD).

15 בספטמבר, הודעת מועצת הביטחון.

אוקטובר:

ב-12 באוקטובר פרסם ממשל ביידן את מסמך אסטרטגיית הביטחון הלאומי האמריקאי.
12 באוקטובר, הודעת הבית הלבן. לניתוח וביקורת של האסטרטגיה ראו: אמה אשפורד, 14 באוקטובר, [Just Security](#); לדיון בחשיבות המאבק בשינויי אקלים באסטרטגיה ראו: ארין סיקורסקי, 1 בנובמבר, [Lawfare](#); להשוואה לאסטרטגיה של הנשיא לשעבר טראמפ ראו: סרפן דנאני וטיילר מקבריאן, 4 בנובמבר, [Lawfare](#).

ב-27 באוקטובר פרסם משרד ההגנה האמריקאי את אסטרטגיית הביטחון הלאומי של המשרד.

ב-27 באוקטובר אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2654 (2022) במסגרתה האריכה בשנה את המנדט של משלחת האו"ם למשאל העם בסהרה המערבית (MINURSO).
27 באוקטובר, הודעת מועצת הביטחון.

ב-28 באוקטובר אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2656 (2022) במסגרתה האריכה בשנה את המנדט של כוח התמיכה של האו"ם בלוב (UNSMIL).
28 באוקטובר, הודעת מועצת הביטחון.

ב-31 באוקטובר אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2657 (2022) במסגרתה האריכה בשנה את המנדט של כוח הסיוע של האו"ם לסומליה (UNSOM).
31 באוקטובר, הודעת מועצת הביטחון.

נובמבר:

ב-2 בנובמבר אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2658 (2022) במסגרתה האריכה בשנה את המנדט של כוח האיחוד האירופי לבוסניה והרצגובינה (EUFOR-Althea), אשר מסייע ביישום הפסקת האש בהתאם להסכמי דייטון משנת 1995.
2 בנובמבר, הודעת מועצת הביטחון.

ב-14 בנובמבר אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2659 (2022) במסגרתה האריכה בשנה את המנדט של כוח האו"ם לרפובליקה המרכז אפריקאית (MINUSCA).
14 בנובמבר, הודעת מועצת הביטחון.

ב-14 בנובמבר אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2660 (2022) במסגרתה האריכה בשנה את המנדט של כוח הביטחון הזמני של האו"ם למחוז אביי (UNISFA). המחוז נמצא במחלוקת בין סודן לדרום סודן.
14 בנובמבר, הודעת מועצת הביטחון.

דצמבר:

ב-21 בדצמבר אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2666 (2022) במסגרתה האריכה בשנה את המנדט של כוח שמירת השלום של האו"ם בקונגו (MONUSCO).
20 בדצמבר, הודעת מועצת הביטחון.

ב-21 בדצמבר אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2669 (2022) במסגרתה קראה להפסקה מיידית של כל צורות האלימות במיאנמר, ולשחרור כל האסירים.

21 בדצמבר, הודעת מועצת הביטחון. לביקורת על אפקטיביות ההחלטה ראו: עבדול גאפור חמיד, 4 בינואר, EJIL: Talk!.

ב-23 בדצמבר חתם הנשיא ביידן על חוק תקציב הביטחון הלאומי האמריקאי (NDAA) לשנת 2023.

23 בדצמבר, הודעת משרד ההגנה האמריקאי. ראו סדרת ניתוחים של היבטים שונים של החוק בבלוג Just Security; לניתוח חיזוק מעמדם של מפקחים כלליים בחוק ראו: בוב באואר וג'ק גולדסמית', 23 בדצמבר, Lawfare.

ב-23 בדצמבר פרסמה ועדת החקירה של הקונגרס האמריקאי לאירועי ההסתערות על גבעת הקפיטול ב-6 בינואר 2021 את הדוח הסופי שלה, במסגרתו המליצה על הגשת כתבי אישום כנגד הנשיא לשעבר טראמפ.

23 בדצמבר, Reuters; 23 בדצמבר, Guardian. לניתוחים של הדוח ראו: ריאן גודמן וג'סטין הנדריקס, 23 בדצמבר, Just Security; מרי מק'קורד וג'ייקוב גליק, 6 בינואר, Just Security.

נשק

ינואר:

ב-3 בינואר פרסמו חמש החברות הקבועות במועצת הביטחון – ארצות הברית, רוסיה, סין, בריטניה וצרפת, הצהרה משותפת במסגרתה קראו למנוע מרוץ חימוש ומלחמה גרעיניים, וכי אסור שמלחמה כזאת תפרוץ לעולם. 3 בינואר, Reuters; 3 בינואר, Guardian.

פברואר:

ב-25 בפברואר אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2622 (2022) במסגרתה הווארד המנדט של הוועדה המפקחת על יישום החלטה 1540 (2004), שעניינה מניעת גורמים לא מדינתיים מרכישת נשק גרעיני, ביולוגי וכימי, ואמצעי ההפצה שלהם. 25 בפברואר, הודעת מועצת הביטחון.

ספטמבר:

ב-9 בספטמבר הכריזה על עצמה צפון קוריאה באופן רשמי כמדינה בעלת נשק גרעיני.

נובמבר:

ב-30 בנובמבר אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2663 (2022) במסגרתה האריכה ב-10 שנים את המנדט של הוועדה שמפקחת על יישום החלטה 1540 (2004) בדבר מניעת ארגונים לא מדינתיים מפיתוח, רכישה, אחזקה ושימוש של נשק גרעיני, ביולוגי וכימי.

סנקציות

ינואר:

ב-10 בינואר הטילו ארצות הברית והאיחוד האירופי סנקציות נוספות על שישה פקידים בכירים בניקרגואה בשל זיוף תוצאות הבחירות שהתקיימו במדינה ב-7 בנובמבר 2021. בבחירות זכה הנשיא המכהן, דניאל אורטגה, בכהונה רביעית.
10 בינואר, Reuters.

פברואר:

ב-5 בפברואר ביטל ממשל ביידן מספר סנקציות שהטיל ממשל טראמפ על הסקטור הגרעיני אזרחי באיראן לאחר פרישת ארצות הברית מהסכם הגרעין (JCPOA).
5 בפברואר, Reuters.

ב-28 בפברואר אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2624 (2022) במסגרתה האריכה בשנה את הסנקציות שהטילה על יחידים וארגונים המסכנים את השלום והיציבות בתימן, וכן האריכה בשלושה עשר חודשים את המנדט של פאנל המומחים לתימן.
28 בפברואר, הודעת מועצת הביטחון.

מאי:

ב-16 במאי הודיע ממשל ביידן על ביטול סנקציות מסוימות שהוטלו על קובה.
16 במאי, Reuters.

ב-26 במאי אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2633 (2022) במסגרתה האריכה בשנה את משטר הסנקציות שהוטל על דרום סודן.
26 במאי, הודעת מועצת הביטחון.

יוני:

ב-30 ביוני אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2641 (2022) במסגרתה האריכה ב-13 חודשים את משטר הסנקציות שהוטל על הרפובליקה הדמוקרטית של קונגו, ואת המנדט של קבוצת המומחים שמפקחת על יישום הסנקציות.
30 ביוני, הודעת מועצת הביטחון.

יולי:

ב-13 ביולי **אימצה** מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2644 (2022) אשר האריכה עד אוקטובר 2023 את הצעדים שהוטלו נגד ייצוא לא חוקי של מוצרי נפט מלוב, וכן את המנדט של פאנל המומחים שמסייע בפקוח על הצעדים.

ב-29 ביולי **אימצה** מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2648 (2022) במסגרתה האריכה בשנה את אמברגו הנשק שהוטל על הרפובליקה המרכז אפריקאית, עם הקלה מסוימת בחלק מההגבלות, וכן האריכה את המנדט של פאנל המומחים שמסייע בפקוח על הסנקציות.

אוגוסט:

ב-30 באוגוסט **אימצה** מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2649 (2022) במסגרתה האריכה בשנה את הסנקציות שהוטלו על אישים וגופים המפריעים ליישום הסכם השלום במאלי משנת 2015, ואת המנדט של פאנל המומחים שמסייע ביישום הסנקציות. 30 באוגוסט, **הודעת מועצת הביטחון**.

אוקטובר:

ב-21 באוקטובר **אימצה** מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2653 (2022) במסגרתה הקימה משטר סנקציות על האיטי, הכולל אמברגו נשק, הקפאת נכסים והגבלות תנועה, שיוטלו על גורמים המאיימים על השלום, הביטחון והיציבות במדינה. 21 באוקטובר, **הודעת מועצת הביטחון**.

דצמבר:

ב-9 בדצמבר **אימצה** מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2664 (2022) במסגרתה הורתה על החרגה של פעילויות הומניטריות מסוימות ממשטרי הסנקציות שהטילה. 9 בדצמבר, **הודעת מועצת הביטחון**. לניתוח ההחלטה ודיון בחשיבותה ראו: דסטין לואיס ונאז מודירזאדה, 13 בדצמבר, **Lawfare**.

ענייני הגירה

פברואר:

ב-10 בפברואר **קבע** בית משפט פדרלי לערעורים בארצות הברית כי סעיף האוסר על עידוד מהגרים בלתי חוקיים להיכנס או להתגורר במדינה אינו חוקתי, שכן האיסור רחב מדי ופוגע באופן בלתי מידתי בחופש הביטוי המוגן תחת התיקון הראשון לחוקה.

מאי:

ב-16 במאי קבע בית המשפט העליון של ארצות הברית כי בתי משפט פדרליים נעדרים סמכות שיפוט לבחון קביעות בנוגע לממצאים עובדתיים בהליכי הגירה מסוימים.
16 במאי, Reuters.

יוני:

ב-13 ביוני דחתה ערכאת ערעור בבריטניה עתירות שהוגשו נגד קיום טיסה ראשונה של גירוש מבקשי מקלט מהמדינה לרואנדה, בהתאם למזכר הבנות (MoU) שנחתם בין המדינות בנושא ב-14 באפריל 2022. בהמשך לכך, ב-14 ביוני הוציא בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) סעדי ביניים דחופים במסגרתם הורה על הקפאת הגירוש עד לאחר קבלת החלטה סופית בבריטניה בנושא.
14 ביוני, Reuters ; 14 ביוני, Guardian.

ב-30 ביוני קבע בית המשפט העליון של ארצות הברית כי ממשל ביידן יכול להורות על ביטול מדיניות "הישארו במקסיקו" של ממשל טראמפ, במסגרתה נדרשים מבקשי מקלט להישאר במדינה האחרונה שבה שהו (ברוב המקרים מקסיקו), עד לתחילת הדיון בבקשות המקלט שלהם.
30 ביוני, Reuters ; 30 ביוני, Guardian. לניתוח ההחלטה ראו: פיטר מרגוליס, 7 ביולי, Lawfare.

יולי:

ב-7 ביולי קבע בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) כי יוון הפרה את האמנה, כאשר כשלה מלחקור באופן ראוי את אירוע טביעת ספינת המהגרים מול חופיה בשנת 2014, אשר נטען כי קרה בשל התנהלות משמר החופים היווני.

אוגוסט:

ב-8 באוגוסט הודיע ממשל ביידן על ביטול מדיניות "הישארו במקסיקו" של ממשל טראמפ, במסגרתה נדרשו מבקשי מקלט להישאר במדינה האחרונה שבה שהו (ברוב המקרים מקסיקו), עד לתחילת הדיון בבקשות המקלט שלהם.
8 באוגוסט, Reuters ; 8 באוגוסט, Guardian.

ספטמבר:

ב-29 בספטמבר אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2652 (2022) במסגרתה האריכה בשנה את האישור שניתן למדינות לערוך בדיקה לכלי שיט מול חופי לוב שיש בסיס סביר להניח כי משמשים להברחת מהגרים או סחר בבני אדם.
29 בספטמבר, הודעת מועצת הביטחון.

אוקטובר:

ב-5 באוקטובר **קבע** בית משפט פדרלי לערעורים בארצות הברית כי תכנית DACA (המכונה "החולמים") במסגרתה ניתנת הגנה לילדי מהגרים בלתי חוקיים מגירוש, אינה חוקית. 5 באוקטובר, **Reuters**. לניתוח ההחלטה ומשמעותה ראו: פיטר מרגוליס, 7 באוקטובר, **Lawfare**.

נובמבר:

ב-11 בנובמבר הודיעו שירותי האזרחות וההגירה האמריקאית (USCIS) והמחלקה לביטחון המולדת (DHS), על הארכת תוקף "מעמד מוגן זמני" (TPS) שניתן למהגרים ממדינות אל סלבדור, האיטי, הונדורס, נפאל, ניקרגואה וסודן, השוהים בארצות הברית עד לחודש יוני 2024. המעמד ניתן למהגרים ממדינות שמושפעות מעימותים מזויינים או אסונות טבע. 11 בנובמבר, **Reuters**.

דצמבר:

ב-19 בדצמבר **קבע** בית המשפט העליון בשבדיה כי הסגרתו לטורקיה של בולנט קנס, עיתונאי טורקי ממוצא כורדי השוהה בשבדיה, בגין מעורבותו לכאורה בניסיון הפיכה כנגד נשיא טורקיה רג'יפ ארדואן בשנת 2016, סותרת את החוק השוודי. בין היתר, בשל החשש מרדיפה ממניעים פוליטיים. 19 בדצמבר, **Guardian**.

שינויי אקלים

מרץ:

ב-15 במרץ **הפכה** ערכאת ערעור פדרלית באוסטרליה **פסק דין** מחודש מאי 2021, וקבעה כי על הממשלה לא מוטלת החובה לנקוט אמצעי זהירות סבירים כדי למנוע גרימת נזק אישי לילדים כתוצאה ממשבר האקלים, כאשר היא מחליטה על מתן אישור להרחבת מכרה פחם במדינה. 15 במרץ, **Reuters**; 15 במרץ, **Guardian**.

אפריל:

ב-4 באפריל **פרסם** הפאנל הבין ממשלתי לשינויי האקלים של האו"ם (IPCC) את החלק השלישי של הדוח השישי, אשר מתמקד בבסיס המדעי לשינויי האקלים. 4 באפריל, **הודעת האו"ם**; 4 באפריל, **Guardian**. לניתוח מסקנות הדוח וההשפעה של פלישת רוסיה לאוקראינה עליהם ראו: מארק נוויט, 11 במאי, **Just Security**.

מאי:

ב-5 במאי פרסמה הפרקליטה הכללית של בית הדין לצדק של האיחוד האירופי (CJEU), ג'וליאן קוקוט, חוות דעת במסגרתה קבעה כי מדינות האיחוד עשויות לשאת באחריות נזיקית בשל נזק בריאותי שנגרם כתוצאה מזיהום אוויר מוגזם, אשר חורג מהרמה המותרת באיחוד. 5 במאי, הודעת בית הדין; 5 במאי, ASIL; 5 במאי, Reuters.

ב-10 במאי קבע בית משפט לערעורים בקנדה כי חוק המורה על בחינת ההשפעה של פרויקטים תשתיתיים גדולים על הסביבה אינו חוקתי, שכן הוא סותר את חלוקת הסמכויות במבנה הפדרלי במדינה ומהווה פגיעה בסמכות המחוזות. ממשלת קנדה הודיעה כי תערער על ההחלטה. 10 במאי, Reuters.

ב-30 ביוני קבע בית המשפט העליון של ארצות הברית כי הסוכנות להגנת הסביבה (EPA) נעדרת סמכות, תחת החוק לאוויר נקי, להטיל מגבלות רגולטוריות על פליטת גזי חממה מתחנות כוח. 30 ביוני, Reuters; 30 ביוני, Guardian. לניתוח וביקורת של ההחלטה ראו: קרייג גרין, 5 ביולי, Just Security.

יולי:

ב-8 ביולי קבע בית משפט לערעורים בבריטניה כי לבית משפט בבריטניה יש סמכות שיפוט לדון בתביעת ענק נזיקית שהוגשה כנגד ענקית הכרייה BHP, בשל חלקה בקריסה של סכר פונדאו בברזיל בחודש נובמבר 2015, אשר הובילה למותם של 19 בני אדם, עקירת אלפי בני אדם מבתיהם, ונחשבת לאסון הסביבתי הגדול בתולדות ברזיל. 8 ביולי, Guardian.

ב-28 ביולי אימצה העצרת הכללית של האו"ם החלטה לא מחייבת במסגרתה קבעה כי גישה לסביבה בריאה ובת קיימא היא חלק מזכויות האדם האוניברסליות.

אוגוסט:

ב-16 באוגוסט חתם הנשיא ביידן על חוק הפחתת האינפלציה, אשר כולל תקציב בסך 430 מיליארד דולר למאבק במשבר האקלים וצמצום פליטת גזי החממה. מדובר בתקציב הגבוה ביותר שהקצתה ארצות הברית לנושא. 16 באוגוסט, Reuters; 16 באוגוסט, Washington Post.

ספטמבר:

ב-23 בספטמבר קבעה הוועדה לזכויות אדם של האו"ם כי אוסטרליה הפרה את האמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות (ICCPR), כאשר כשלה מלספק הגנה נאותה לתושבי איי טורס הילידים מפני ההשפעות השליליות של שינויי אקלים.

23 בספטמבר, הודעת האו"ם; Reuters, 23 בספטמבר, לניתוחים של ההחלטה ודיון בחשיבותה ראו: כריסטינה וויגט, 26 בספטמבר, EJIL: Talk!; מוניקה פריה-טינטה, 27 בספטמבר, EJIL: Talk!.

ב-13 בספטמבר התקבל באוסטרליה חוק אקלים מקיף הכולל, בין היתר, יעד של אפס פליטות גזי חממה עד שנת 2050.
8 בספטמבר, Reuters.

אוקטובר:

ב-28 באוקטובר הודיע האיחוד האירופי כי המדינות החברות הגיעו להסכמות בנוגע לחוק במסגרתו החל משנת 2035 תאסר מכירת מכוניות חדשות בעלות מנועים מזהמים הפולטות גזי חממה.
28 באוקטובר, Reuters.

נובמבר:

ב-20 בנובמבר, עם סיומה של ועידת האקלים השנתית שנערכה בשארם א-שייח (COP 27), חתמו המדינות החברות באמנת המסגרת של האו"ם (UNFCCC) על הסכם במסגרתו תוקם קרן לפיצוי מדינות עולם שלישי בשל אובדן ונזק בעקבות משבר האקלים. המדינות החברות אישרו מחדש את המטרה להגביל את ההתחממות כדור הארץ ל-1.5 מעלות צלזיוס, אולם לא הגיעו להסכמות בנוגע להפחתת הפליטות.
20 בנובמבר, Reuters. לדיונים בחשיבות הקמת קרן הפיצויים ראו: ליסה בנג'מין, 2 בדצמבר, Just Security; קרן סוקול, 14 בדצמבר, Lawfare.

התפתחויות מדיניות

ינואר:

ב-4 בינואר קבע בית משפט בקנדה כי על איראן לשלם פיצויים בסך 84 מיליון דולר למספר משפחות מקנדה שקרוביהם היו על סיפון המטוס האוקראיני שהתרסק בחודש ינואר 2020 בעקבות פגיעת טילי נ"מ איראנים, זמן קצר לאחר המראתו מטהרן. 176 איש נהרגו בהתרסקות, 63 מהם קנדים.

פברואר:

ב-3 בפברואר קבע בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) כי פולין הפרה את האמנה, כאשר המותב האזרחי בבית המשפט העליון דחה ערעור שהגישה חברה כנגד הסרת מוצר שלה מהשוק. זאת, נוכח העובדה כי הליך מינוי השופטים למותב הושפע מהרשויות המחוקקת והמבצעת, באופן שמערער את הלגיטימיות שלו, וכי הוא לא מהווה ערכאה שהוקמה כדין כמשמעותה באמנה. בפני

בית הדין תלויות ועומדות 93 תלונות נוספות שעוסקות ברה-אורגניזציה של מערכת בתי המשפט הפולנית מאז שנת 2017.

3 בפברואר, Reuters.

ב-16 בפברואר דחה בית הדין האירופי לצדק (CJEU) את ערעורן של פולין והונגריה כנגד תקנות שהתקבלו בחודש דצמבר 2020, במסגרתן הוקם מנגנון הכולל תנאי סף במטרה להגן על תקציב האיחוד במקרה של הפרות של עקרונות שלטון החוק. המנגנון מאפשר, בין היתר, להשעות העברת תקציבים למדינה בשל פגיעה בעקרון שלטון החוק בשטחה. בית הדין קבע כי התקנות נועדו להגן על תקציב האיחוד מפני השפעות הנובעות באופן ישיר מהפרות של שלטון החוק, ולא כאמצעי ענישה, וכי ציות לערכי היסוד של האיחוד, ובכללם שמירה על שלטון החוק, הוא תנאי להנאה מהזכויות.

16 בפברואר, הודעת בית הדין; 16 בפברואר, Reuters; 16 בפברואר, הודעת האיחוד האירופי, 16 בפברואר, Reuters; 16 בפברואר, Guardian, 18 בפברואר, ASIL.

מרץ:

ב-15 במרץ קבע בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) כי פולין הפרה את האמנה כאשר פגעה בזכות להליך הוגן של שופט שהופסקה כהונתו כחבר במועצה הלאומית לרשות השופטת בשנת 2018, כחלק מהרפורמות במערכת בתי המשפט, ללא יכולת לעתור כנגד ההחלטה. 15 במרץ, הודעת בית הדין.

אפריל:

ב-21 באפריל קבע בית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) כי קולומביה הפרה את הריבונות של ניקרגואה, כאשר הפריעה לפעולות דייג ומחקר ימי בחלק מהשטח הימי מול חופי ניקרגואה, אשר נקבע בשנת 2012 כי שייך לה. בית הדין הורה לקולומביה להפסיק את ההפרות. 21 באפריל, הודעת בית הדין; 21 באפריל, Reuters.

ב-26 באפריל אימצה העצרת הכללית של האו"ם החלטה במסגרתה נקבע כי כאשר מוטל וטו על החלטה במועצת הביטחון, על העצרת לכנס דיון, תוך עשרה ימים, בנושא שבגיני הוטל הוטו. 26 באפריל, הודעת האו"ם; 27 באפריל, ASIL. לניתוח ההחלטה ודיון באפקטיביות שלה ראו: שמאלה תומפסון, קארין לנדגרן ופול רומיטה: 28 באפריל, Just Security.

ב-29 באפריל הגישה גרמניה תלונה כנגד איטליה בבית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) במסגרתה נטען כי איטליה מפרה את חובתה לכבד את החסינות הריבונית של גרמניה, כאשר היא ממשיכה לאפשר לקורבנות פשעי מלחמה נאצים להגיש תביעת פיצויים כנגדה. זאת, על אף פסיקת בית הדין משנת 2012 שקבעה כי לגרמניה עומדת חסינות מפני תביעות אלה. 29 באפריל, הודעת בית הדין; 30 באפריל, Reuters. לניתוח המחלקות בין המדינות ודיון בהליך בבית הדין ראו: לורנצו גראדוני, 10 במאי, EJIL: Talk!

מאי:

ב-5 במאי הודיעה גרמניה לבית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) על ביטול בקשתה מחדש אפריל 2022 להוציא סעדי ביניים במסגרת התלונה שהגישה כנגד איטליה בטענה להפרת החסינות הריבונית שלה. זאת, בשל התפתחויות במגעים בנושא בין המדינות. לניתוח המחלקות בין המדינות ודיון בהליך בבית הדין ראו: לורנצו גראדוני, 10 במאי, EJIL: Talk!

התפתחויות מדיניות

יולי:

ב-29 ביולי קבע בית המשפט העליון של אנגליה וויילס כי אין בסמכות המועצה שמינה נשיא ונצואלה מדורו לבנק המרכזי, להורות על מכירת זהב בסך של מיליארד דולר אשר מאוחסן בבנק אנגליה (BoE). זאת, אגב דיון בשאלת הייצוג של הבנק, כאשר הן הנשיא מדורו והן חואן גואידו (אשר בריטניה הכירה בו כנשיא הזמני מאז פברואר 2019) מינו מועצות מקבילות לבנק אשר טענו כי הן מייצגות אותו. 29 ביולי, Reuters.

ב-22 ביולי קבע בית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) כי יש לו סמכות שיפוט לדון בתלונה שהגישה גמביה כנגד מיאנמר בחודש נובמבר 2019, במסגרתה נטען כי מיאנמר מבצעת רצח עם (ג'נוסייד) בני הרוהינגיה. 22 ביולי, תקציר ההחלטה; 22 ביולי, הודעת בית הדין; 22 ביולי, Reuters. לניתוחים של ההחלטה ראו: פריה פילאי, 22 ביולי, Opinio Juris; טון חין, 22 ביולי, Just Security.

ספטמבר:

ב-5 בספטמבר נערך משאל עם בצילה בסיומו נדחה ברוב גדול אימוץ של חוקה חדשה ופרוגרסיבית במדינה.

ב-5 בספטמבר דחה בית המשפט העליון של קניה עתירות שהוגשו כנגד מינוי ויליאם רוטו לנשיא המדינה, זאת לאחר זכייתו בבחירות שנערכו בחודש אוגוסט 2022. 5 בספטמבר, Washington Post.

ב-15 בספטמבר אימץ הפרלמנט האירופי דוח במסגרתו נקבע כי הונגריה אינה יכולה להיחשב עוד כדמוקרטיה מלאה, וכי המצב במדינה התדרדר לכדי משטר היברידי של אוטוקרטיית בחירות (electoral autocracy).

15 בספטמבר, [Guardian](#).

ב-22 בספטמבר קבע בית הדין האפריקאי לזכויות אדם (AfCHPR) כי שמונה מדינות באפריקה לא הפרו את הזכות להגדרה עצמית של העם הסהרווי בשהרה המערבית, כאשר לא הציבו את סיום השליטה של מרוקו בשטח כתנאי לחזרתה לאיחוד האפריקאי בשנת 2017.

22 בספטמבר, [תקציר ההחלטה](#); לניתוח ההחלטה ראו: הלן טיגרודגיה, 13 באוקטובר, [EJIL: Talk!](#).

אוקטובר:

ב-12 באוקטובר הודיעה הנציבות האירופית כי המליצה על מתן סטטוס של מועמדות להצטרפות לאיחוד לבוסניה והרצגובינה.

12 באוקטובר, [Reuters](#).

ב-8 באוקטובר הרשיע בית משפט בהונג קונג חמישה נערים בהסתה לחתרנות, וגזר עליהם עונשי מאסר של עד 3 שנים במתקן מעצר. מדובר בגזר דין הראשון שניתן ביחס לקטינים מכוח "חוק הביטחון הלאומי בהונג קונג" שהתקבל בחודש יוני 2020 בסין, המאפשר למשטר הסיני לפעול באופן נרחב בשטח העיר.

8 באוקטובר, [Guardian](#).

נובמבר:

ב-23 בנובמבר קבע בית המשפט העליון בבריטניה כי הפרלמנט הסקוטי נעדר סמכות להורות על עריכת משאל עם לעצמאות, בלא הסכמת הפרלמנט הבריטי.

23 בנובמבר, [Reuters](#); 23 בנובמבר, [Guardian](#). לניתוחים של ההחלטה ראו: מארק ולר, 13 בדצמבר, [EJIL: Talk!](#) חלק ראשון, חלק שני; קושטרייס איסטרפי, 14 בדצמבר, [EJIL: Talk!](#).

ב-23 בנובמבר דחה בית המשפט לענייני בחירות בברזיל את ערעורו של נשיא ברזיל היוצא, ז'איר בולסונרו, על תוצאת הבחירות שנערכו בחודש אוקטובר בהן זכה לואיז אינסיו דה-סילבה.

23 בנובמבר, [Guardian](#). לניתוח החלטת בית המשפט ראו: דיגו זמברנו ולודמילה מרטינס דה סילבה, 28 בנובמבר, [Lawfare](#).

ב-2 בנובמבר חתמו ממשלת אתיופיה והמורדים הבדלניים בחבל תיגראי על הסכם הפסקת אש, זאת לאחר כשנתיים של לחימה.

2 בנובמבר, [Reuters](#); 2 בנובמבר, [Guardian](#). לניתוח ההסכם וחשיבותו ראו: אואיזו אואיזו, 28 בנובמבר, [Just Security](#).

דצמבר:

ב-1 בדצמבר קבע בית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) כי נהר הסילאלה, אשר נובע בשטח בוליביה ונשפך לצילה, הוא נתיב מים בינלאומיים (international watercourses) הכפוף למשפט הבינלאומי המנהגי, ושתי המדינות זכאיות לגישה שווה וסבירה לנהר. 1 בדצמבר, תקציר פסק הדין; 2 בדצמבר, ASIL. לניתוח פסק הדין ראו: פרנצ'סקו סינדיקו, לורה מובילה פאטיירו וגבריאל אקשטיין, 8 בדצמבר, EJIL: Talk!; לניתוח וביקורת על פסק הדין ראו: נג'מין קנטור ואליסה זולה, 9 בדצמבר 2022, EJIL: Talk!.

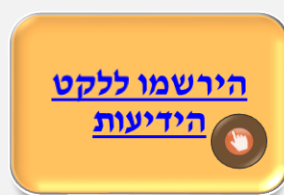
ב-21 בדצמבר הורה בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) על סעדי ביניים בתלונה שהגישה ארמניה כנגד אזרבייג'ן בגין הסכסוך הצבאי באזור נגורנו-קראבך, במסגרתם קרא לאזרבייג'ן להבטיח מעבר בטוח דרך "מסדרון לאצ'ין" של חולים קשים הזקוקים לרפואה טיפול בארמניה. בפני בית הדין תלויות ועומדות שבע תלונות הדדיות בין המדינות. 21 בדצמבר, ASIL.

ב-22 בדצמבר אימצה הנציבות האירופית החלטה במסגרתה הורתה על השהיית מענק תמיכה בסך 22 מיליארד אירו מקרן הלכידות האירופית להונגריה, עד אשר תישם מהלכים לחיזוק שלטון החוק והגנה על זכויות אדם במדינה. 22 בדצמבר, Reuters.

משפט בינלאומי כללי

אפריל:

ב-29 באפריל הגיש מזכ"ל האו"ם לעצרת הכללית דוח עיתי המאגד החלטות של בתי דין, טריבונלים וגופים בינלאומיים אחרים, המפנות לטיוט הכללים של הוועדה למשפט בינלאומי בדבר אחריות מדינות (Draft Rules on the Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts), לתקופה שבין חודש פברואר 2019 לינואר 2022.

* אם נתקלתם בבעיה בהרשמה, ניתן להירשם על ידי שליחת שם מלא וכתובת דוא"ל ל- galr@inss.org.il

המכון למחקרי ביטחון לאומי
רחוב חיים לבנון 40, רמת-אביב, תל-אביב 6997556, ת.ד. 39950
טל': 03-6400400 (שלוחה 475), פקס: 03-7447589
info@inss.org.il

ניתן למצוא אותנו :

© 2023 כל הזכויות שמורות
התכנית למשפט וביטחון לאומי, INSS